

«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ

Жеке қаржылық есептілік

*2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін,
тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебімен қоса*

МАЗМҰНЫ

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

Жеке қаржылық есептілік

Қаржылық жағдай туралы жеке есеп	1
Жиынтық кіріс туралы жеке есеп	2
Ақша қаражатының қозғалысы туралы жеке есеп	3-4
Капиталдағы өзгерістер туралы жеке есеп	5
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер	6-47

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ-ның Акционеріне, Директорлар кеңесі мен Басшылығына

Пікір

Біз «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ-ның (бұдан әрі - «Қор») жеке қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы жеке есеп, жиынтық кіріс туралы жеке есеп, капиталдағы өзгерістер туралы жеке есеп және көрсетілген күнге аяқталатын жыл үшін ақша қаражатының қозғалысы туралы жеке есеп, сондай-ақ жеке қаржылық есептілікке ескертпелер, оның ішінде есеп саясатының негізгі ережелеріне қысқаша шолу жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған жеке қаржылық есептілік барлық елеулі қатынастарда 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қордың жеке қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының жеке қозғалысы мен жеке қаржылық нәтижелерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз одан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың жеке қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлігінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңес (БХЭСК) қабылдаған Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының халықаралық кодексіне (БХЭСК Кодексі) (халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қоса алғанда) және Қазақстан Республикасында біздің жеке қаржылық есептілігіміздің аудитіне қолданылатын этикалық талаптарға сәйкес Қорға қатысты біз тәуелсізбіз және біз осы талаптар мен БХЭСК Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық. Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Аудиттің шешуші мәселелері

Аудиттің шешуші мәселелері - біздің кәсіптік пайымдауымызға сай ағымдағы кезең үшін жеке қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болып табылған мәселелер. Бұл мәселелер жеке қаржылық есептілік аудитіміздің контекстінде және осы жеке қаржылық есептілік туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылған және біз бұл мәселелер жөнінде бөлек пікірімізді білдірмейміз. Төменде көрсетілген мәселелерге қатысты бұл мәселелердің аудитіміздің барысында қалай қарастырылғанының сипаты осы контекстінде келтіріледі.

Біз есебіміздің «Аудитордың жеке қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған міндеттерді, оның ішінде осы мәселелерге де қатысты міндеттерді орындадық. Тиісінше, аудитімізге жеке қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін бағалауымызға жауап ретінде әзірленген рәсімдерді орындау жатады. Аудиторлық процедураларымыздың, соның ішінде төменде көрсетілген мәселелерді қарастыру барысында орындалған процедуралардың нәтижелері қоса беріліп отырған жеке қаржылық есептілік туралы аудиторлық пікірімізді білдірудің негізі болады.

Аудиттің шешуші мәселесі

Тиісті шешуші мәселе ретінде аудитіміздің барысында қарастырылды

Еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялардың құнсыздануы

Біз бұл мәселе жеке есептілікке қатысты еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялар балансының елеулілігіне, құнсыздануды, сондай-ақ басшылық қабылдаған маңызды пайымдаулар мен бағалауды талдау негізінде жатқан жорамалдар субъективтілігінің жоғары деңгейіне орай аудитіміз үшін барынша маңызды мәселелердің бірі болып табылады деп есептейміз. Сонымен бірге, қарыз алу құнының ұлғаюы және келешек экономикалық өсімге қатысты белгісіздік еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындар қызметінің перспективаларына әсер етеді және Қор инвестицияларының құнсыздануына әкеп соқтыра алады.

Елеулі жорамалдарға дисконттау мөлшерлемесі, тарифтердің болжамы, ұзақ мерзімді өсім қарқыны, инфляция мөлшерлемелері, валюталарды айырбастау бағамының болжамы жатады. Елеулі бағалауға көлемдердің болжамы, келешек күрделі шығындар мен жобаларды орындау мерзімдері жатады.

Еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялар мен құнсыздануға орындалған тесттер туралы ақпарат жеке қаржылық есептіліктің 4-ескертпесінде келтірілген.

Біз Басшылықтан, индикаторлар мен құнсыздануды тестілеу модельдерін талдауды қоса алғанда, құнсыздануды талдауды алдық.

Біз құнсызданудың талдауын тестілеу және басшылық дайындаған өтелетін құн есебі үшін бағалау мәселелері бойынша ішкі мамандарымызды тарттық. Біз басшылық жасаған болжамның негізінде жатқан жорамалдарды сараладық. Біз дисконттау мөлшерлемелері мен өсімнің ұзақ мерзімді үрдістерін жалпы нарықтық көрсеткіштермен және басқа да қолжетімді ақпаратпен салыстырдық.

Біз құнсыздану модельдерінің математикалық дәлдігін тексердік және олардың жорамалдардың өзгеруіне сезімталдылықты талдадық.

Біз еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялардың құнсыздануына қатысты жеке қаржылық есептілікте құнсыздану туралы ақпаратты ашып көрсетуді талдадық.

Несие келісімдерінің шеңберіндегі шарттық талаптарды сақтау

Несие келісімдердің талаптарына сәйкес Қор белгілі бір шарттық талаптарды сақтауы тиіс. Бұл талаптардың бұзылуы қаржыландыру дефицитімен қатар, айтарлықтай айыппұлдар мен өсімпұлдарға әкеп соқтыра алады. Сонымен қатар, Қордың көптеген несие келісімдеріне сәйкес кросс-дефолт туралы ережелер қолданылады.

Шарттық талаптарды сақтау аудит үшін барынша маңызды мәселе болып табылады, өйткені жеке қаржылық есептілікті дайындау кезінде пайдаланылатын қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалға, сондай-ақ қаржылық жағдай туралы жеке есептегі пайыздық міндеттемелердің жіктелуіне зор ықпалы бар.

Несие келісімдерінің шеңберінде шарттық талаптарды сақтау туралы ақпарат жеке қаржылық есептіліктің 13-ескертпесінде ашылып көрсетілген.

Біз кросс-дефолт туралы қосымша ережелерді қоса алғанда, несие келісімдерінің талаптарын зерделедік.

Біз есептеулерде қолданылатын деректерді жеке қаржылық есептілікпен салыстырдық.

Біз қаржылық ковенанттар есептеулерінің математикалық дәлдігін бағаладық.

Біз жақын арадағы 12 айда құқық бұзушылық ықтималдылығын бағалау үшін 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бекітілген бюджеттерге сай болжамды сараладық, егер несие келісімдерінің талаптары бұзылса, біз қызметтің үздіксіздік қағидатына ықтимал ықпалға қатысты Басшылық жасаған бағалауды алып, сараладық.

Біз 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шарттық талаптардың сақталуына қатысты кредиторлардан алынған мәліметтерді талдадық.

Біз жеке қаржылық есептілікте ашылып көрсетілген ақпаратты бағаладық.

Қордың 2022 жылғы Жылдық есебіне қосылған басқа да ақпарат

Басқа да ақпаратқа Қордың 2022 жылғы Жылдық есебінде қамтылған ақпарат жатады, бірақ жеке қаржылық есептілік пен сол туралы біздің аудиторлық есебіміз жатпайды. Басқа да ақпарат үшін жауапкершілікті басшылық көтереді. Қордың 2022 жылғы Жылдық есебі, жорамалмен, бізге осы аудиторлық есеп күнінен кейін ұсынылады.

Жеке қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратқа таралмайды және біз бұл ақпаратқа қатысты қандай да бір нысанда сенімділікті білдіретін тұжырымды ұсынбаймыз.

Жеке қаржылық есептілікке аудитті жүргізуімізге орай біздің міндетіміз жоғарыда аталған басқа ақпаратпен, ол бізге ұсынылған кезде танысу және бұл ретте басқа да ақпарат пен жеке қаржылық есептіліктің немесе аудит барысында ие болған біліміміз арасында елеулі сәйкессіздіктердің болуы және басқа да ақпарат өзге елеулі бұрмалануларды қамтымайтындығы мәселесін қарастыру болып табылады.

Басшылықтың және Аудит жөніндегі комитеттің жеке қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық жеке қаржылық есептіліктің ХҚЕС-ке сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ жеке қаржылық есептіліктің дайындалуын қамтамасыз ету үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Жеке қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Қордың өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Қорды таратқысы келген, оның қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе оның мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Аудит жөніндегі комитет Қордың жеке қаржылық есептілігінің дайындалу процесін қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың жеке қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз жеке қаржылық есептілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық есепті шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмалану бола қалғанда оны әрдайым анықтайтындығының кепілдігі болып табылады. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы жеке қаржылық есептіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіпқой пайымдауды қолданып, бүкіл аудиттің бойына кәсіптік скептицизмді сақтап қаламыз. Сонымен бірге, біз келесіні орындаймыз:

- ▶ адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан болған шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық процедураларды жасаймыз; өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Қателердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмауы тәуекеліне қарағанда, жоғарыдағы адал емес әрекеттердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмай қалу тәуекелі, өйткені адал емес әрекеттерге сөз байласу, алдау, қасақана жіберіп қою, ақпараттың дұрыс ұсынылмауы немесе ішкі бақылау жүйесін айнала жасалған амалдар кіруі мүмкін;

- ▶ Қордың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін түсінеміз;
- ▶ қолданылатын есеп саясатының лайықты сипатын және басшылық айқындаған бухгалтерлік бағалау және тиісті ақпараттың ашылып көрсетілу негізділігін бағалаймыз;
- ▶ басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдану заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз және түскен аудиторлық дәлелдердің негізінде Қордың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінде айтарлықтай күмән туғыза алатын оқиғаларға немесе талаптарға орай елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер де біз елеулі белгісіздіктің болуы туралы тұжырымға келетін болсақ, біз өзіміздің аудиторлық есебімізде жеке қаржылық есептілікте ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілуіне назар аудартуымыз керек немесе егер ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі лайықты болып табылмаса, пікірімізді түрлендіру керек. Біздің тұжырымдар аудиторлық есебіміз жасалған күнге дейін түскен аудиторлық дәлелдерге негізделген. Дегенмен келешек оқиғалар немесе талаптар Қордың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкеп соқтыра алады;
- ▶ жеке қаржылық есептіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған қоса ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ жеке қаржылық есептіліктің оның негізінде болған операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз.

Біз Аудит жөніндегі комитеттің назарына, өзгесінен басқа, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде егер біз аудит процесінде ондайларды анықтасақ, ішкі бақылау жүйесінің едәуір кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізе отырып, онымен ақпараттық өзара әрекеттесуді жүзеге асырамыз.

Сондай-ақ біз Аудит жөніндегі комитетке тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды сақтағандығымыз туралы мәлімдеме жасадық және осы тұлғаларды барлық өзара қарым-қатынастар мен аудитордың тәуелсіздігіне әсер етеді деп негізделген түрде есептеуге болатын басқа да мәселелер туралы, ал қажетті жағдайларда - қауіп-қатерлерді жою үшін жасалған іс-қимылдар немесе қолға алынған сақтық шаралары туралы хабардар еттік.

Біз Аудит жөніндегі комитеттің назарына жеткізген мәселелерден біз ағымдағы кезең үшін жеке қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болған және тиісінше, аудиттің шешуші мәселелері болып табылатын мәселелерді айқындаймыз. Біз бұл мәселелерді аудиторлық есебімізде сипаттаймыз, тек бұл мәселелер туралы ақпаратты жария ету заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған жағдайдан немесе қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің есебімізде хабарланбауы тиіс екендігі туралы тұжырымға келген сирек жағдайлардан басқа, өйткені мұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оның хабарлануынан қоғамдық маңызы бар пайдадан асады деп жорамал жасауға болады.

Соның нәтижелері бойынша тәуелсіз аудитордың осы аудиторлық есебі шығарылған, аудиттің жүргізілуіне жауапты жетекші, - Адиль Сыздықов.

„Эрнст энд Янг“ ЖШС

Адиль Сыздықов
Аудитор

Аудитордың 2013 жылғы 23 желтоқсандағы
№ МФ - 0000172 біліктілік куәлігі

050060, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.,
Әл-Фараби даңғылы, 77/7, «Есентай Тауэр» ғимараты

2023 жылғы 20 сәуір

Рустамжан Саттаров
«Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Қазақстан Республикасында аудиторлық
қызметпен айналысуға арналған мемлекеттік
лицензия: сериясы МФЮ - 2, № 0000003,
Қазақстан Республикасы Қаржы
Министрлігімен 2005 жылғы 15 шілдеде
берілген

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЖЕКЕ ЕСЕП

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

Миллион теңгемен	Ескерт.	2022 жыл	2021 жыл
Активтер			
Ұзақ мерзімді активтер			
Негізгі құралдар		9.865	10.434
Инвестициялық жылжымайтын мүлік		4.783	4.580
Материалдық емес активтер		799	830
Еншілес ұйымдарға инвестициялар	5	4.695.184	4.441.741
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	6	50.611	1.545.552
Берілген қарыздар және қаржылық жалдау бойынша берешек	7	1.401.115	595.015
Кредиттік мекемелердегі қаражат	8	565.520	384.909
Басқа да ұзақ мерзімді қаржы активтері		694	2.780
Басқа да ұзақ мерзімді активтер	9	24.648	25.015
		6.753.219	7.010.856
Қысқа мерзімді активтер			
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем		13.810	1.930
Берілген қарыздар және қаржылық жалдау бойынша берешек	7	151.285	146.406
Кредиттік мекемелердегі қаражат	8	227.886	23.743
Басқа да қысқа мерзімді активтер	10	208.656	60.143
Ақша қаражаты мен оның баламалары	11	621.278	392.967
		1.222.915	625.189
Активтердің жиыны		7.976.134	7.636.045
Капитал және міндеттемелер			
Капитал			
Жарғылық капитал	12	5.268.819	5.268.580
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестицияларды қайта бағалау резерві		(1.472)	(1.472)
Бөлінбеген пайда		1.229.391	581.545
Капитал жиыны		6.496.738	5.848.653
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар	13	365.169	618.664
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары	14	679.844	569.105
Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер	16	-	48.393
		1.045.013	1.236.162
Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар	13	220.016	480.350
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары	14	3.760	10.264
Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер	16	80.419	5.195
Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер	15	130.188	55.421
		434.383	551.230
Міндеттемелер жиыны		1.479.396	1.787.392
Капитал мен міндеттемелер жиыны		7.976.134	7.636.045

Экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директор –
Басқарма мүшесі

Бас бухгалтер

Назира Нұрбаева

Алмас Әбдірахманова

6 – 47 беттер аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі.

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЖЕКЕ ЕСЕП

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Миллион теңгемен	Ескерт.	2022 жыл	2021 жыл
Пайыздық кірістер	17	108.307	84.039
Пайыздық шығыстар	18	(63.728)	(63.725)
Дивидендтерден түскен кіріс	19	757.714	254.888
Таза пайыздық кіріс және дивидендтерден түскен кіріс		802.293	275.202
Жалпы және әкімшілік шығыстар	20	(20.873)	(24.419)
Қаржылық кірістер	21	64.154	28.152
Қаржылық шығыстар	22	(61.365)	(49.520)
Еншілес ұйымдағы үлестің шығуынан түскен кіріс	5	98.353	-
Бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялардың шығуынан түскен кіріс	23	297.528	-
Еншілес ұйымдарға салынған инвестициялардың құнсыздануынан болған шығын	5	(232.463)	(12.200)
Басқа да ұзақ мерзімді активтердің құнсыздануын қалпына келтіруден түскен кіріс	9	1.851	-
Күтілетін кредиттік шығын резервін қалпына келтіруден түскен кіріс/(есептеуден болған шығын), нетто		31.785	(270)
Бағамдық айырмадан болған (шығын) / кіріс, нетто		(10.782)	36
Басқа да кірістер		905	2.742
Басқа да шығыстар		(2.311)	(453)
Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайда		969.075	219.270
Пайда салығы бойынша шығыстар	24	(17.444)	(2.941)
Бір жылғы таза пайда		951.631	216.329
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны		-	-
Бір жыл ішіндегі жиынтық кірістің жалпы сомасы, табыс салығын шегергенде		951.631	216.329
Акцияға пайда			
Кезеңге акцияға таза пайданың негізгі және көбейтілген үлесі (теңге)	12	273,30	62,13

Экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директор –
Басқарма мүшесі

Бас бухгалтер

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЖЕКЕ ЕСЕП

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Миллион теңгемен	Ескерт.	2022 жыл	2021 жыл
Операциялық қызметтен болған ақша ағындары			
Дивидендтер бойынша түсімдер	19	478.068	253.502
Алынған қарыздар бойынша түсімдер	13	23.605	43.151
Берілген қарыздарды қайтару		89.750	26.620
Кредиттік мекемелердегі қаражатты қайтару		6.691	40.029
Үкіметтен алынған қарыздардың түсуі	14	162.859	–
Үкіметтен алынған қарыздарды өтеу	14	(10.639)	(33.896)
Еншілес компанияларға қарыздар беру		(30.488)	(3.706)
Еншілес ұйымдар шығарған облигациялар бойынша түсімдер		68.685	–
Еншілес ұйымдар шығарған облигацияларды сатып алу		(1.360.708)	–
Өнім берушілерге төлемдер		(6.217)	(8.009)
Жалақы бойынша төлемдер		(3.455)	(3.646)
Демеушілік көмек беру		(9.856)	(7.137)
Корпоративтік табыс салығы		(24.000)	–
Төлем көзінен ұсталатын корпоративтік табыс салығы	24	(5.046)	(2.941)
Басқа да салықтар мен төлемдер		(3.937)	(3.794)
Алынған пайыздар		106.623	64.148
Төленген пайыздар	13, 14	(56.454)	(52.281)
Басқа да түсімдер		5.211	4.079
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза (жұмсалуды)/ түсуі		(569.308)	316.119
Инвестициялық қызметтен болатын ақша ағындары			
Банк депозиттерін алу		16.560	86
Банк депозиттерін орналастыру		(416.546)	–
Еншілес ұйымдардың жарғылық капиталына жарналар		(79.699)	(86.801)
Бірлескен кәсіпорындардың жарғылық капиталына жарналар		(2.475)	–
Негізгі құралдарды сатудан болған түсімдер		12	14
Басқа да ұзақ мерзімді активтерді сатудан түскен түсімдер		1.873	1.627
Екінші деңгейдегі банктер шығарған облигацияларды өтеуден түскен түсімдер		9.373	–
Еншілес ұйымдар шығарған облигацияларды өтеуден түскен түсімдер		–	12.685
Бірлескен кәсіпорынның дивидендтерінен түскен түсімдер	19	263.670	–
Бірлескен кәсіпорындарды өткізуден түскен түсімдер	6	1.198.317	–
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноттарын өтеуден түскен түсімдер		637.674	274.237
Негізгі құралдарды сатып алу		(91)	(410)
Материалдық емес активтерді сатып алу		(291)	(156)
Еншілес ұйымдар шығарған облигацияларды сатып алу		–	(26.230)
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноттарын сатып алу		(606.040)	(326.184)
Еншілес ұйымның жарғылық капиталының азаюымен байланысты түсімдер		–	8.564
Инвестициялық қызметте ақша қаражатының таза түсуі/(жұмсалуды)		1.022.337	(142.568)

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЖЕКЕ ЕСЕП (жалғасы)

Миллион теңгемен	Ескерт.	2022 жыл	2021 жыл
Қаржылық қызметтен болған ақша ағындары			
Жарғылық капиталға салынған жарналар	12	–	9.923
Акционерге бөлу	15	(129.827)	(67.097)
Акционерлерге төленген дивидендтер	12	(170.024)	(88.337)
Алынған қарыздар бойынша түсімдер	13	9.799	116.282
Алынған қарыздарды қайтару	13	(95.146)	(312.303)
Бақылаудың айырылуына әкеліп соқтырмайтын еншілес ұйымдағы үлесті сатудан түскен түсімдер	5	153.860	–
Шығарылған облигациялар бойынша түсімдер	13	–	211.271
Үкіметтен алынған қарыздарды өтеу	14	(137)	(558)
Басқа да түсімдер		22	62
Басқа да төлемдер		(2.784)	–
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражатының таза жұмсалуды		(234.237)	(130.757)
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза өсуі		218.792	42.794
Айырбас бағамдары өзгерістерінің ақша қаражаты мен оның баламаларына әсері		9.468	6.021
Күтілетін кредиттік шығын резервіндегі өзгеріс		51	(140)
Жыл басындағы ақша қаражаты мен оның баламалары		392.967	344.292
Жыл соңындағы ақша қаражаты мен оның баламалары		621.278	392.967

Экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директор –
Басқарма мүшесі

Бас бухгалтер

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЖЕКЕ ЕСЕП

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Миллион теңгемен	Ескерт.	Жарғылық капитал	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестицияларды қайта бағалау резерві	Бөлінбеген пайда	Жиыны
2020 жылғы 31 желтоқсандағы сальдо					
		5.258.657	(1.472)	519.489	5.776.674
Бір жылғы таза пайда					
		–	–	216.329	216.329
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны					
		–	–	216.329	216.329
Акцияларды шығару					
	12	9.923	–	–	9.923
Үкіметтен қарыздар бойынша дисконт					
	12	–	–	(278)	(278)
Дивидендтер					
	12	–	–	(88.337)	(88.337)
Акционерге басқа да бөлу					
	12	–	–	(65.497)	(65.497)
Акционерге беруге арналған активтер					
	12	–	–	(161)	(161)
2021 жылғы 31 желтоқсандағы сальдо					
		5.268.580	(1.472)	581.545	5.848.653
Бір жылғы таза пайда					
		–	–	951.631	951.631
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны					
		–	–	951.631	951.631
Акцияларды шығару					
	12	239	–	–	239
Үкіметтен қарыздар бойынша дисконт					
	12	–	–	68.684	68.684
Дивидендтер					
	12	–	–	(170.024)	(170.024)
Акционерге басқа да бөлу					
	12	–	–	(202.445)	(202.445)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы сальдо					
		5.268.819	(1.472)	1.229.391	6.496.738

Экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директор –
Басқарма мүшесі

Бас бухгалтер

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін**

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамы (бұдан әрі - «Қор» немесе «Самұрық-Қазына») Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы Жарлығына және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы қаулысына сәйкес 2008 жылғы 3 қарашада құрылды. Қор «Қазына» орнықты даму қоры» АҚ (бұдан әрі - «Қазына») мен «Самұрық» мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі қазақстандық холдингі» АҚ (бұдан әрі - «Самұрық») біріктіру және мемлекеттің Қорға Қазақстан Республикасы Үкіметіне (бұдан әрі - «Мемлекет» немесе «Үкімет») тиесілі кейбір кәсіпорындардағы өз меншік құқығын қосымша беру арқылы құрылды. Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті атынан Үкімет Қордың құрылтайшысы болады. Үкімет Қордың жалғыз акционері (бұдан әрі - «Акционер»).

Үкіметтің «Қазына» мен «Самұрықты» біріктіруінің негізгі мақсаты – Үкіметтің тиісті бағдарламаларында және компаниялардың даму жоспарларында белгіленген олардың стратегиялық міндеттерін табысты орындау мақсатында олардың менеджменті тиімділігін арттыру және ұйымдық құрылымдарын оңтайландыру.

2012 жылғы 1 ақпанда «*Ұлттық әл-ауқат қоры туралы*» Қазақстан Республикасының 2012 жылғы 1 ақпандағы Заңы қабылданды, оған сәйкес Қордың қызметі Қордың тобына кіретін ұйымдардың ұзақ мерзімді құнын (құндылығын) ұлғайту және Қордың тобына кіретін активтерді тиімді басқару арқылы Қазақстан Республикасының ұлттық әл-ауқатын арттыруға бағытталуға тиіс.

Қор 5 және 6-ескертпелерде тізбеленген бірқатар компанияларға иелік ететін холдинг.

Қордың әкімшілік мекенжайы: Астана қаласы, Сығанақ көшесі, 17/10, Қазақстан Республикасы.

Осы жеке қаржылық есептілікті Қордың Экономика және қаржы жөніндегі Басқарушы директоры мен бас бухгалтері 2023 жылғы 20 сәуірде шығаруға бекітті.

Осы жеке қаржылық есептілік Қордың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне қосымша ретінде шығарылды. Шоғырландырылған қаржылық есептілікті Қордың Экономика және қаржы жөніндегі Басқарушы директоры мен бас бухгалтері 2023 жылғы 20 сәуірде шығаруға бекітті.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ

Осы жеке қаржылық есептілік, есеп саясатында және осы жеке қаржылық есептіліктің ескертпелерінде ашылып көрсетілгендерді қоспағанда, бастапқы құны бойынша бағалау қағидатына сәйкес дайындалған. Қор бухгалтерлік есептілікті қазақстандық теңгемен (бұдан әрі - «теңге») жүргізеді. Арнайы шарттасқан жағдайларды қоспағанда, осы жеке қаржылық есептіліктегі барлық мәндер миллион теңгеге дейін дөңгелектенген.

Сәйкестілік туралы мәлімдеме

Қордың осы жеке қаржылық есептілігі Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттары жөніндегі кеңес (бұдан әрі «ҚЕХС» кеңесі) бекіткен редакцияда Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына (бұдан әрі «ҚЕХС») сәйкес дайындалды.

Жеке қаржылық есептілікті ҚЕХС-ке сәйкес дайындау маңызды белгілі бір бухгалтерлік бағалауларды пайдалануды талап етеді. Қаржылық есептілікті әзірлеу сондай-ақ басшылықтан Қордың есеп саясатын қолдану барысында жорамалдар жөнінде пікір білдіруін талап етеді. Жоғары күрделілік деңгейі мен жол берулерді қолдануды қамтитын қолданылу саласы, сондай-ақ бағалау мен жол берулерді қолдану жеке қаржылық есептілік үшін елеулі болып табылатын салалар 4-ескертпеде ашылған.

Шетел валютасын қайта есептеу*Функционалдық валюта және білдіру валютасы*

Осы жеке қаржылық есептілік нысандары функционалдық валюта және Қордың жеке қаржылық есептілігін ұсыну валютасы болып табылатын теңгемен ұсынылды.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)**Шетел валютасын қайта есептеу (жалғасы)***Операциялар және шоттар сальдосы*

Шетел валюталарындағы операциялар бастапқыда операцияның жасалу күніне қолданылатын бағам бойынша функционалдық валютада ескеріледі. Шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданылатын функционалды валютаның ресми нарықтық бағамы бойынша қайта есептеледі. Барлық бағамдық айырмалар жиынтық кіріс туралы жеке есепке қосылады. Тарихи құнның негізінде шетелдік валютада бағаланатын монетарлық емес баптар бастапқы мәмілелер жасалған күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі. Әділ күн негізінде шетел валютасында бағаланатын монетарлық емес баптар әділ құнды айқындау күніне бағамдар бойынша қайта есептеледі.

Валюталарды айырбастау бағамдары

«Қазақстан Қор Биржасы» АҚ-да (бұдан әрі - «ҚҚБ») белгіленген валюта айырбастаудың орташа салмақталған бағамдары Қазақстан Республикасында валютаны айырбастаудың ресми бағамдары ретінде пайдаланылады.

ҚҚБ-ның 2022 жылғы 31 желтоқсандағы айырбас бағамы 1 АҚШ доллары үшін 462,65 теңгені құрады. Осы бағам 2022 жылдың 31 желтоқсанына АҚШ долларында көрсетілген ақшалай активтер мен міндеттемелерді қайта есептеу үшін пайдаланылды (2021 жылдың 31 желтоқсанына: 1 АҚШ доллары үшін 431,8 теңге). ҚҚБ айырбастау бағамы 2023 жылғы 20 сәуірде 1 АҚШ доллары үшін 455,63 теңгені құрады. 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылы шетелдік валюталардың теңгеге қатысты бағамының тұрақсыздығына байланысты Қорда 268.897 миллион теңге мөлшерінде теріс бағамдық айырма және 258.115 миллион теңге мөлшерінде оң бағамдық айырма қалыптасты.

Украина аумағындағы соғыс

Украина аумағында 2022 жылы басталған соғыс қаржылық есептілікке әсер ететін ҚЕХС бойынша есепке алудың бірқатар ерекшеліктерінің пайда болуына әкелді.

Көптеген елдер қазірдің өзінде жекелеген ресейлік заңды тұлғалар мен Ресей азаматтарына жаңа санкциялар салуды жалғастыруда. Қалыптасқан жағдай, сондай-ақ тауар бағасының, валюта бағамының ықтимал ауытқуы, импорт пен экспорттың шектеулері, жергілікті материалдар мен қызметтердің қолжетімділігі және жергілікті ресурстарға қолжетімділік ТМД аумақтарында қызметтің елеулі көлемін жүзеге асыратын компанияларға тікелей әсер етті.

Басшылық қазақстандық экономикадағы өзгерістердің дәрежесін де, ұзақтығын да болжап білуге немесе олардың Қордың қаржылық жағдайына келешекте ықтимал ықпалын бағалауға қабілетті емес. Басшылық өзінің әдеттегі қызметінің шеңберінде Еуропалық Одақтың, Шетелдік активтерді бақылау басқармасының (OFAC) санкциялар тізіміндегі және кез келген басқа да қолданылатын санкциялар тізіміндегі компаниялармен ынтымақтастықты болдырмау үшін барлық қолжетімді тетіктерді тұрақты негізде қабылдайтынына сенімді.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ**Жаңа стандарттар, түсіндірмелер және қолданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түзетулер**

Қор 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енген жаңа стандарттар мен түсіндірмелерді алғаш рет қолданды, бірақ олар Қордың жеке қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсерін тигізбейді:

16 ҚЕХС-ке (IAS) түзетулер - «Негізгі құралдар: мақсатына лайық пайдаланғанға дейінгі түсімдер»

Түзетулер ұйымдарға негізгі құрал объектісінің бастапқы құнынан бұл объектіні орналасқан жеріне дейін жеткізу және оны басшылықтың ниетіне сәйкес пайдалану үшін талап етілетін жай-күйге келтіру процесінде жасалған бұйымдарды сатудан түскен қандай да бір түсімдерді есептен шығаруға тыйым салады. Осының орнына ұйым мұндай бұйымдарды сатудан түсетін түсімдерді, сондай-ақ бұл бұйымдарды шығару құнын пайданың немесе шығынның құрамында мойындайды. Бұл түзетулер Қордың жеке қаржылық есептілігіне ешқандай әсерін тигізбеді, өйткені Қор негізгі құралдарды ең ерте көрсетілген кезеңнің басынан бастап пайдалануға жарамды күйге келтіру процесінде өндірілген мұндай өнімдерді сатпады.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Жаңа стандарттар, түсіндірмелер және қолданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түзетулер (жалғасы)

9 ҚЕХС (IFRS) – «Қаржы құралдары: қаржылық міндеттемелердің мойындалуы тоқтаған жағдайда «10% тестісін» жүргізу кезіндегі комиссиялық сыйақы»

Түзету ұйым жаңа немесе түрлендірілген қаржылық міндеттеменің талаптары бастапқы қаржылық міндеттеменің талаптарынан айтарлықтай ерекшеленетіндігін бағалау кезінде ескеретін комиссиялық сыйақы сомаларын нақтылайды. Мұндай сомаларға тек, кредитор немесе қарыз алушы басқа тараптың атынан төлеген немесе алған комиссиялық сыйақыны қоса алғанда, белгілі бір кредитор мен қарыз алушының арасында төленген немесе алынған сомалар ғана жатады. «Қаржы құралдары: Тану және бағалау» 39 ҚЕХС-ке (IAS) ұқсас түзетулер ұсынылмады. Бұл түзетулер Қордың жеке қаржылық есептілігіне ешқандай әсерін тигізбеді, өйткені Қорда есепті кезең ішінде қаржы құралдарының түрлендірілуі болмады.

37 ҚЕХС-ке (IAS) түзетулер - «Ауыртпалық түсіретін шарттар: шартты орындау шығындары»

Түзетулер шарттың ауыртпалық түсіретін немесе шығын әкелетінін бағалау кезінде ұйымға осындай шарт бойынша тауарларды немесе қызметтерді өндірумен тікелей байланысты шығындарды, оның ішінде қосымша шығындарды (мысалы, тікелей еңбек шығындары мен материалдардың құнын) және шарт бойынша қызметпен тікелей байланысты шығындарды бөлуді (мысалы, шартты орындау үшін пайдаланылатын жабдықтар амортизациясы және шарттың орындалуын басқару және қадағалау құны) қосу қажет екенін көрсетеді. Жалпы және әкімшілік шығындар шартқа тікелей байланысты емес және егер олар шарт бойынша контрагентке нақты түрде жүктелмесе, бағалаудан шығарылады. Бұл түзетулер Қордың жеке қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді, өйткені Қордың ауыртпалық түсіретін шарттары жоқ.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар

Қордың жеке қаржылық есептілігін шығару күніне шығарылған, бірақ күшіне енбеген жаңа және өзгертілген стандарттар мен түсіндірмелер төменде келтіріледі. Қор жаңа стандарттар мен түсіндірмелерді олардың күшіне ену күнінен бастап қолдануға ниет білдіріп отыр.

Көрсетілген жаңа стандарттар мен түзетулер жеке қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізбейді:

- 17 ҚЕХС (IFRS) «Сақтандыру шарттары»;
- «Қаржылық міндеттемелерді қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді етіп жіктеу» - 1 БЕХС-ке (IAS) түзету;
- «Бухгалтерлік бағалауды анықтау» - 8 ҚЕХС-ке (IAS) түзетулер;
- «Бір операциядан туындайтын активтер мен міндеттемелерге байланысты кейінге қалдырылған салық» - 12 ҚЕХС-ке (IAS) түзету;
- «Есеп саясаты туралы ақпаратты ашу» – 1 ҚЕХС-ке (IAS) және 2 ҚЕХС (IFRS) бойынша Практикалық ұсынымдарға түзетулер;
- «Кері жалдау арқылы сату кезінде жалдау міндеттемелері» - 16 ҚЕХС-ке (IFRS) түзетулер.

Қор шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген қандай да бір басқа стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданбайды.

Қор, егер бұл қажет болса, келешек кезеңдерде практикалық сипаттағы жеңілдіктерді қолдануға ниетті.

Еншілес ұйымдарға, бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар

Қордың еншілес ұйымдарға, бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар құнсыздануды шегере отырып, бастапқы құны бойынша ескеріледі.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Еншілес ұйымдарға, бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар (жалғасы)**

Еншілес ұйымдар – бұл Қор бақылайтын кәсіпорындар. Бақылау, егер Қордың инвестициялардан ауыспалы қайтарымдылыққа құқығы бола немесе оның өзгеруіне байланысты тәуекелге ұшыраса және инвестициялар объектісіне қатысты өз өкілеттіктері салдарынан осы қайтарымға ықпал ете алған жағдайда жүзеге асырылады. Атап айтқанда, Қор тек егер келесі талаптар орындалса ғана, инвестициялар объектісін бақылайды:

- Қордың инвестициялар нысанына қатысты өкілеттіктерінің болуы (яғни, инвестициялар нысанының тиісті қызметін ағымдағы басқару мүмкіндігін қамтамасыз ететін қолдағы құқықтар);
- Қордың инвестициялардан ауыспалы қайтарымдылыққа құқығы болған немесе оның өзгеруіне байланысты тәуекелге ұшыраған;
- Қордың инвестициялардан ауыспалы қайтарымдылыққа ықпал ету мақсатында инвестициялар объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін пайдалану мүмкіндігі болған жағдайда Топ инвестициялар объектісін ғана бақылайды.

Қордың инвестициялар объектілеріне қатысты дауыстың көпшілігіне қарағанда аз дауыс беру құқығы немесе ұқсас құқықтар болған кезде, Қор осы инвестициялар объектісіне қатысты өкілеттіктердің болуын бағалау кезінде барлық орынды фактілер мен мән-жайларды ескереді:

- Инвестициялар объектісінде дауыс беру құқықтары бар басқа тұлғалармен келісім;
- Басқа келісімдермен негізделген құқықтар;
- Дауыс беру құқығы және Қорға тиесілі әлеуетті дауыс беру құқықтары.

Егер фактілер мен мән-жайлар үш бақылау құрамдауышының біреуі немесе бірнешеуінің өзгергенін білдірсе, Қор инвестициялар объектісіне қатысты бақылаудың болуын қайтадан талдайды.

Қауымдасқан компания - соған қатысты Қордың айтарлықтай ықпалы бар компания. Айтарлықтай ықпал – инвестициялар объектісінің қаржылық және операциялық саясатына қатысты шешімдерді қабылдауға қатысу өкілеттіктері, бірақ мұндай саясатқа қатысты бақылау немесе бірлескен бақылау.

Бірлескен кәсіпорын – бірлескен қызмет туралы келісім, әрі соған сай келісімге қатысты бірлескен бақылауды жүзеге асыратын тараптардың бірлескен кәсіпорынның таза активтеріне құқықтары бар. Бірлескен бақылау – бұл шартпен негізделген бақылауды бірлесіп жүзеге асыру, әрі ол тек маңызды қызметке қатысты шешімдердің қабылдануы бірлескен бақылауды жүзеге асыратын тараптардың бірауызды келісімін қажет еткен жағдайларда ғана орын алады.

Айтарлықтай ықпалдың немесе бірлескен бақылаудың болуын анықтау кезінде ескерілетін факторлар еншілес компанияларға бақылаудың болуын анықтау кезінде ескерілетін факторларға ұқсас келеді.

Қаржы активтері***Бастапқы тану және бағалау***

Қаржы активтері алғаш рет танылғанда кейіннен амортизацияланған құны бойынша, басқа да жиынтық кіріс (БЖКАӘҚ) арқылы әділ құны бойынша және пайда немесе шығын арқылы әділ құны (ПШАӘҚ) бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Қаржы активтерінің бастапқыда танылған кездегі жіктелуі келісімшартта көзделген қаржы активі мен Қор бұл активтерді басқару үшін қолданатын бизнес-модель бойынша ақша ағындарының сипаттамаларына тәуелді болады. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Қор іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешекті қоспағанда, Қор қаржы активтерін бастапқыда пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері жағдайында мәміле бойынша шығындар сомасына ұлғайтылған әділ құны бойынша бағалайды. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Қор іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешек 15 ҚЕХС-ке (IFRS) сәйкес айқындалған мәміленің бағасы бойынша айқындалады.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Қаржы активтері (жалғасы)*****Бастапқы тану және бағалау (жалғасы)***

Қаржы активін амортизацияланған құны бойынша немесе БЖКАӨҚ бойынша жіктеу және бағалау үшін осы активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне «борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана» болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздеуі қажет. Мұндай бағалау SPPI-тест деп аталады және әрбір құралдың деңгейінде жасалады. «Ақша ағындары» критерийіне жауап бермейтін қаржы активтері, ақша ағындары бизнес-модельге қарамастан ПШАӨҚ бойынша бағаланады деп жіктеледі.

Қор қаржы активтерін басқару үшін пайдаланатын бизнес-модель ақша ағындарын әкелу мақсатында Қор өзінің қаржы активтерін басқаратын тәсілді сипаттайды. Бизнес-модель ақша ағындарының шартта көзделген ақша ағындарын алудың, қаржы активтерін сатудың немесе екеуінің де салдары болатындығын айқындайды.

Заңнамамен немесе белгілі бір нарықта (стандартты талаптарда жасалатын сауда-саттық) қабылданған қағидамен белгіленген мерзімде активтерді жеткізуді талап етуші қаржы активтерін сатып алу немесе сату бойынша барлық операциялар ол жасалған күнге, яғни Қор активті сатып алуға немесе сатуға өзіне міндеттеме қабылдаған күнге танылады.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржы активтері үш санатқа жіктеледі:

- Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- Жинақталған пайда мен шығынды кейіннен қайта жіктей отырып басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар)

Қор қаржы активтерін амортизацияланған құны бойынша бағалайды, егер келесі талаптардың екеуі де орындалса:

- Қаржы активі бизнес-модельдің шеңберінде ұсталады, оның мақсаты қаржы активтерін шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұстау болып табылады; және
- Қаржы активінің шарттық талаптары көрсетілген күндерге борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздейді.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Пайда немесе шығын активтің мойындалуы тоқтаған, ол түрлендірілген немесе құнсызданған жағдайда пайданың немесе шығынның құрамында танылады.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына Қор сауда және басқа да дебиторлық берешекті, байланысты тараптарға берілген қарыздар мен банк салымдарын жатқызады.

Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері

Қор қаржы активтерін басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағалайды, егер мына екі критерий сақталған болса:

- Бизнес-модельдің мақсаты барлық шарттық ақша ағындарын алу үшін, сол сияқты қаржы активін сату арқылы қаржы активін ұстап қалу болып табылады; және
- Шарттық ақша ағындары тек пайыздық сыйақы мен негізгі борыш бойынша төлемдермен ғана білдірілген. Сыйақы ақшаның уақытша құны мен белгілі бір уақыт кезеңінде өтелуге жататын негізгі борышпен байланысты кредиттік тәуекел үшін ақы төлеуді білдіреді.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Қаржы активтері (жалғасы)***Кейінгі бағалау (жалғасы)*

Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (жалғасы)

Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтеріне негізінен үшінші және байланысты тараптардың борыштық бағалы қағаздары жатады.

Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері

ПШАӘҚ бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына Қор байланысты тараптарға берген және әділ құны бойынша міндетті түрде бағаланатын басқа да қаржы активтерінің құрамына қосылған туынды қаржы құралдары мен купондық облигацияларды қамтитын кейбір қарыздар жатады. Солар бойынша ақша ағындары борыштық негізгі сомасының және пайыздардың есебінен тек төлемдер болып табылмайтын қаржы активтері пайдаланылатын бизнес-модельге қарамастан ПШАӘҚ бойынша жіктеледі және бағаланады. Борыштық құралдарды амортизацияланған құны немесе БЖКАӘҚ бойынша жоғарыда сипатталғандай жіктеуге арналған критерийлерге қарамастан, борыштық құралдар бастапқыда танылған кезінде, егер осы сияқты жіктеу есептегі сәйкессіздікті жойса немесе айтарлықтай азайтса, ПШАӘҚ бойынша ескерілетін ретінде жіктелуі мүмкін.

ПШАӘҚ бойынша бағаланатын қаржы активтері қаржылық жағдай туралы жеке есепте әділ құны бойынша ескеріледі, ал олардың әділ құнының таза өзгеруі жиынтық кіріс туралы жеке есепте танылады.

Мойындауды тоқтату

Қаржы активі (қаржылық жағдай туралы жеке есептен алынып тасталады) мойындалуын тоқтатады, егер:

- Активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса; не болмаса
- Қор активтен ақша ағымын алу құқығын берсе не болмаса үшінші тарапқа түсетін ақша ағымдарын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша ешбір елеулі кідірісүіз төлеу бойынша өз мойнына міндеттеме алса; және не болмаса (а) Қор активтен болатын барлық тәуекелдер мен пайданы берсе; не болмаса (б) Қор активтен болатын барлық тәуекелдер мен пайданы бермей, оларды сақтамаса, бірақ осы активтің бақылауын берсе.

Егер Қор өзінің активтен ақша ағынын алу барлық құқығын берсе не транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен табысты сақтап қала алған-алмағанын және, егер сақтап қала алған болса, онда қандай көлемде екендігін бағалайды. Егер Қор активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сақтамаса, сондай-ақ активке бақылауды бермесе, Қор берілген активке өзінің қатысуын жалғастыруы дәрежесінде тануын жалғастырады. Бұл жағдайда Қор тиісті міндеттемені де мойындайды. Берілген актив пен тиісті міндеттеме Қор сақтаған құқық пен міндеттемелерді көрсететін негізде бағаланады.

Берілген актив бойынша кепілдік түрін қабылдайтын жалғасатын қатысу келесі өлшемдердің: активтің бастапқы баланстық құны немесе төленуін Қор талап етуі мүмкін өтемақының ең көп соманың ең азы бойынша бағаланады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Қор пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын барлық борыштық қаржы активтеріне қатысты күтілетін кредиттік шартты (ККШ) бағалау резервін мойындайды.

ККШ шартқа сәйкес Қорға тиесілі болатын ақша ағындары мен Қор бұл актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемеге шамамен тең болатын мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған алуды күтіп отырған барлық ақша ағындарының арасындағы айырма ретінде есептеледі.

Күтілетін ақша ағындарына ұсталатын қамтамасыз етуді сатудан немесе шарттық талаптардың ажырамас бөлігі болып табылатын кредит сапасын арттырудың басқа тетіктерінен болатын ақша ағындары жатады.

ККШ екі кезеңде танылады. Бастапқы танылған сәттен бастап кредит тәуекелі айтарлықтай ұлғаймаған қаржы құралдары бойынша келесі 12 айдың (12 айлық ККШ) ішінде мүмкін болатын дефолттардың салдарынан туындауы мүмкін кредиттік шығынға қатысты шығынды бағалау резерві құрылады. Солар бойынша бастапқы танылған сәттен бастап қаржы құралдары үшін кредиттік тәуекел айтарлықтай ұлғайған дефолттың орын алу мерзімдеріне қарамастан (бүкіл мерзім үшін ККШ) осы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімінің ішінде күтілетін кредиттік шығынға қатысты шығынға бағалау резерві құрылады.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Қаржы активтері (жалғасы)*****Қаржы активтерінің құнсыздануы (жалғасы)***

Сауда және басқа да дебиторлық берешекке қатысты Қор ККШ-ны есептеу кезінде жеңілдетілген тәсілді қолданады. Тиісінше Қор кредит тәуекелінің өзгерістерін қадағаламайды, ал оның орнына әрбір есепті күнге бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік шығынға тең сомада шығынды бағалау резервін мойындайды. Қор қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын болжамды факторларды ескере отырып түзетілген кредиттік шығынның пайда болуының өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Егер шартта көзделген төлемдердің мерзімі 90 күнге өтіп кетсе, Қор қаржы активі бойынша дефолт болды деп есептейді. Дегенмен белгілі бір жағдайларда Қор, егер ішкі немесе сыртқы ақпарат Қор ұстап қалатын кредит сапасын арттыру тетіктерін ескерместен, Қордың шартта көзделген қалған төлемдердің барлық сомасын алатындығына нұсқаса, қаржы активі бойынша дефолт болды деген қорытындыға келе алады. Егер Қордың шартта көзделген ақша ағындарының өтелуіне қатысты негізделген үміттері болмаса, қаржы активі есептен шығарылады.

Қосылған құн салығы (ҚҚС)

Салық органдары нетто негізде сатулар мен сатып алулар бойынша ҚҚС өтелуін жасауға мүмкіндік береді, өтелуге жататын ҚҚС ішкі нарықтағы сатулар бойынша ҚҚС-ты шегере отырып, ішкі нарықтағы сатып алулар бойынша ҚҚС-ты білдіреді. Экспортқа сатылымдар нөлдік мөлшерлеме бойынша салынады.

Ақша қаражаты мен оның баламалары

Ақша қаражаты мен оның баламаларына кассадағы қолма-қол ақша, талап еткенге дейінгі салымдарда орналасқан қаражат, бастапқы өтеу мерзімі 3 (үш) айдан артық болмайтын басқа да қысқа мерзімді өтімділігі жоғары инвестициялар жатады.

Қаржылық міндеттемелер***Бастапқы тану және бағалау***

9 ҚЕХС қолданылу саласында тұрған қаржылық міндеттемелер тиісінше пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер немесе кредиттер мен қарыз алулар ретінде жіктеледі. Қор өзінің қаржылық міндеттемелерін оларды бастапқы мойындау кезінде жіктейді.

Қаржылық міндеттемелер бастапқыда қарыздар мен кредиттер шығыны болған жағдайда мәміле бойынша солармен тікелей байланысты шығындарға ұлғайтылған әділ құны бойынша мойындалады. Қордың қаржылық міндеттемелері сауда және өзге де кредиторлық берешекті, алынған қарыздарды, Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздарын, қаржылық кепілдік шарттарын және өзге де міндеттемелерді қамтиды.

Кейінгі бағалау

Қаржылық міндеттемелерді одан кейінгі бағалау олардың жіктелуіне былайша тәуелді болады:

Қарыздар және Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары

Бастапқыда танылғаннан кейін пайыздық кредиттер мен қарыздар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар, оларды тануды тоқтатқанда, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы амортизацияның есептелуіне қарай жиынтық кіріс туралы жеке есепте танылады. Амортизацияланған құн сатып алу кезінде дисконттар немесе сыйақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлемені амортизациялау жиынтық кіріс туралы жеке есептегі пайыздық шығыстардың құрамына кіреді.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Қаржылық міндеттемелер (жалғасы)***Кейінгі бағалау (жалғасы)**Қарыздар және Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары (жалғасы)*

Шығарылған қаржы құралдары немесе олардың құрамдауыштары, егер шарттық келісімнің нәтижесінде Қордың не ақшалай қаражатты немесе өзге де қаржылық активтерді жеткізу міндеттемесі, не тіркелген ақшалай қаражаттың немесе басқа да қаржылық активтердің тіркелген сомасын тіркелген меншікті үлестік құралдар санына айырбастауға қарағанда, міндеттемені өзгеше түрде орындау міндеттемесі болса, олар міндеттемелер ретінде жіктеледі. Мұндай құралдар қарыздарды және мәмілеге тікелей байланысты шығындарды шегергендегі алынған қаражаттың әділ құны бойынша бастапқыда ескерілген кредиттік мекемелерден алынған Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздарын қамтиды. Кейіннен, алынған қаражат амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі, және алынған қаражаттың таза шамасы мен өтеу құны арасындағы тиісті айырмашылық тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып қарыз беру кезеңіндегі жиынтық кіріс туралы жеке есепте танылады. Егер Қор өзінің меншікті борыштық міндеттемесін сатып алса, онда ол қаржылық жағдай туралы жеке есептен шығарылады, ал міндеттеменің баланстық құны мен мәміле бойынша төленген өтелім арасындағы айырмашылық пайыздық кірістерге қосылады.

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бухгалтерлік есепте қарыздардың қағидаттары сияқты, Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары да көрсетілетін Қордың айналымға шығарылған облигацияларында берілген.

Қаржылық кепілдік шарттары

Қор шығарған қаржылық кепілдік шарттары борыштық құралдың талаптарына сәйкес белгілі бір борышкердің уақтылы төлемді жүзеге асыра алмауы салдарынан осы шарттың иесіне келтірілген шығындарды өтеу үшін төлем жүргізуді талап ететін шарттарды білдіреді. Қаржылық кепілдік шарттары бастапқыда кепілдіктің шығуымен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындарды ескере отырып әділ құны бойынша міндеттеме ретінде мойындалады. Кейіннен, міндеттеме келесі өлшемдердің ең үлкені бойынша бағаланады: шығынға бағалау резервінің сомалары мен жинақталған амортизацияны шегере отырып міндеттеменің танылған сомасы.

Инвестицияларды сатып алу кезінде туындайтын опциондар

Егер инвестицияларды сатып алу кезінде Қор сатушыға кәсіпорында сатып алған үлес бойынша колл опциондарын берсе, Қор осындай опционға қатысу сатушыға осындай үлеске меншік құқығына байланысты пайда мен тәуекелдерге қол жетімділік беретінін-бермейтінін бағалайды.

Егер сатып алған үлес бойынша колл опциондары опцион ұстаушысына үлестік иеленудің пайдасы мен тәуекелдеріне қол жетімділік бермеген жағдайда бұл опцион Қордың елеулі ықпалын анықтау кезінде ескерілмейді.

Қор үшін опцион бойынша міндеттемелердің әділ құны сатып алынған инвестициялар құнының бір бөлігі ретінде танылады. Кейіннен қаржылық міндеттеме 9 ҚЕХС талаптарына сәйкес бағаланады. Қаржылық міндеттеменің әділ құнындағы өзгерістер, сондай-ақ осы опциондарды іске асырумен байланысты кез келген кірістер немесе шығыстар жиынтық кіріс туралы жеке есепте ескеріледі.

Туынды қаржы құралдары

Бастапқыда туынды құралдар туынды құралдың шартын жасаған күндегі әділ құн бойынша танылады және кейіннен әрбір есепті күнде олардың әділ құнына дейін қайта бағаланады. Жиынтық пайда немесе шығын, егер туынды құрал хеджирлеу құралы ретінде танылмаса және жарамсыз болса, жиынтық кіріс туралы жеке есепте танылады, бұл жағдайда жиынтық кіріс туралы жеке есептегі тану мерзімі хеджирлеу қатынастарының сипатына байланысты болады.

Оң әділ құны бар туынды құрал қаржылық актив ретінде, ал теріс әділ құны бар туынды құрал - қаржылық міндеттеме ретінде танылады. Туынды құрал егер құралды қолданудың қалған мерзімі 12 (он екі) айдан асқан және оны сату немесе өтеу таяу арадағы 12 (он екі) айдың іші деп болжанбаған жағдайда ұзақ мерзімді актив немесе ұзақ мерзімді міндеттеме ретінде көрсетіледі. Өзге туынды құралдар ағымдағы активтерге немесе ағымдағы міндеттемелерге енгізіледі.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Қаржылық міндеттемелер (жалғасы)*****Қаржылық міндеттемені тануды тоқтату***

Қаржылық міндеттеменің танылуы, егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталған жағдайда тоқтатылады.

Егер қолданыстағы қаржылық міндеттеме дәл сол кредитордың алдында едәуір ерекшеленетін талаптарда басқа міндеттемеге ауыстырылса немесе егер қолданыстағы міндеттеменің талаптары едәуір өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгеріс бастапқы міндеттеменің танылуын тоқтату ретінде және жаңа міндеттемені танудың басталуы ретінде ескеріледі, ал олардың ағымдағы құнындағы айырмасы пайда мен шығында танылады.

Қаржы құралдарының өзара есепке алынуы

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алынуы тиіс, ал нетто-сомасы қазіргі сәтте мойындалған сомаларды өзара есепке алуға, сондай-ақ нетто-негізде есеп айырысу ниетіне не болмаса активтерді өткізуге және осымен бірге міндеттемелерді өтеуге заңгерлік құқық болғанда ғана қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте ұсынылуы тиіс.

Акционерге беру үшін ұсталатын активтер ретінде жіктелетін ұзақ мерзімді активтер

Егер активтер мынадай өлшемшарттарға сәйкес келсе:

- Ағымдағы жағдайында жедел беру үшін олар қолда бар болса;
- Жоспарланған беруді жүзеге асыруға аса ниеті болса;
- Жоспарды аяқтау үшін алдын ала белсенді әрекеттер қолданылатын болса;
- Беруді жүзеге асыру ықтималдығы жоғары болса және беру жіктеу сәтінен бастап 1 (бір) жылдың ішінде аяқталады деп күтілсе, Акционерге беру үшін ұсталатын ұзақ мерзімді активтер ретінде жіктеледі.

Акционерге беру үшін ұсталатын ретінде жіктелетін ұзақ мерзімді активтер жиынтық кіріс туралы жеке есепте бөлек ұсынылған.

Акционерге беру үшін ұсталатын активтер ретінде жіктелетін ұзақ мерзімді активтер (және шығу топтары) беруге арналған шығындар шегеріле отырып, активтердің баланстық құны мен әділ құнның ең азы бойынша есепке алынады.

Акционерге беру үшін ұсталатын актив ретінде жіктелуін тоқтатқан ұзақ мерзімді актив мыналардың ішінен ең аз мән бойынша:

- Егер осы актив (немесе шығу тобы) Акционерге беруге арналған актив ретінде жіктелмесе, кез келген амортизацияға немесе танылған қайта бағалауға түзетіле отырып, актив (немесе шығу тобы) Акционерге беруге арналған актив ретінде жіктелгенге дейін оның баланстық құнынан; және
- Беруден бас тарту туралы кейінгі шешім күніндегі оның өтелетін сомасынан бағаланады.

Активтер мен міндеттемелерді қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді етіп жіктеу

Қаржылық жағдай туралы жеке есепте Қор активтер мен міндеттемелерді олардың қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді етіп жіктелуінің негізінде ұсынады. Актив мына жағдайда қысқа мерзімді ретінде жіктеледі:

- Оны сату болжанса немесе ол әдеттегі операциялық циклдің шеңберінде сатуға және тұтынуға арналса;
- Ол негізінен сауда жасау мақсаттары үшін арналса;
- Оны есепті кезең аяқталғаннан кейін он екі айдың ішінде өткізу болжанса; немесе
- Есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде он екі айдың ішінде міндеттемелерді өтеу үшін пайдалануға немесе айырбастауға шектеулер болған жағдайларды қоспағанда, ол ақша қаражатын немесе оның баламаларын білдіреді.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Активтер мен міндеттемелерді қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді етіп жіктеу (жалғасы)**

Барлық басқа активтер ұзақ мерзімді ретінде жіктеледі.

Міндеттеме мына жағдайларда қысқа мерзімді болып табылады, егер:

- Оны әдеттегі операциялық циклдің шеңберінде өтеу болжанса;
- Ол негізінен сауда жасау мақсаттары үшін ұсталса;
- Ол есепті кезең аяқталғаннан кейін он екі айдың ішінде өтелуге тиіс болса; немесе
- Компанияның есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде он екі айдың ішінде міндеттемелердің өтелу мерзімін ұзартуға сөзсіз құқығы болмаса;
- Қор барлық басқа міндеттемелерді ұзақ мерзімді ретінде жіктейді. Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Кірістер мен шығыстарды тану

Кірістер Қор операциямен байланысты экономикалық пайданы алатын ықтималдық бар болған кезде танылады және кіріс сомасы дұрыс белгіленуі мүмкін.

Шығыстар пайда болу сәтіне танылады және олар есептеу әдісінің негізіне жатқызылған сол кезеңде жеке қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Пайыздық және қаржылық кірістер мен шығыстар.

Мақсатқа қол жеткізу, міндеттерді орындау және Қордың негізгі қызметін жүзеге асыру шеңберінде берілген және алынған барлық қаржы құралдары бойынша пайыздық кірістер мен шығыстар пайыздық кірістер мен шығыстар құрамында ашылады. Қордың негізгі қызметіне жатпайтын барлық басқа пайыздық кірістер мен шығыстар қаржылық кірістер мен шығыстарда ашылады. Қаржылық кіріске ағымдағы банктік шоттар, банктік депозиттер, қаржылық кепілдіктер, «репо» операциялары және ҚР Ұлттық Банкінің ноттары бойынша сыйақылар және басқалар кіреді. Қаржылық шығыстарға алынған қарыздар бойынша дисконттың амортизациясы, ішкі және сыртқы нарықта тартылған қарыз қаражаттарын тартуға және оларға қызмет көрсетуге байланысты шығыстар, оның ішінде пайыздар бойынша шығыстар және өзге де ұқсас шығыстар жатады.

Пайыздық және қаржылық кірістер мен шығыстар пайыздың тиімді мөлшерлемесі әдісін пайдалана отырып танылады. Осы мөлшерлеме бойынша дисконттау кезінде күтілетін болашақтағы ақшалай төлемдер немесе қаржы құралын пайдаланудың болжамды мерзімі ішіндегі немесе өте қысқа уақыт кезеңі ішіндегі түсімдер, олар қолданылатын жерде бұл қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттеменің таза баланстық құнына дәлме-дәл келтіріледі. Есептеу кезінде қаржылық құрал бойынша барлық шарттық талаптар (мысалы, мерзімінен бұрын өтеу құқығы) және тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын құралға тікелей байланысты комиссиялық немесе қосымша шығыстар ескеріледі, бірақ кредиттер бойынша болашақ шығыстар ескерілмейді.

Қор төлемдердің немесе түсімдердің бағаларын қайта қарастырған жағдайда, қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің баланстық құны түзетіледі. Түзетілген баланстық құн бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме негізінде есептеледі, ал баланстық құнның өзгерісі пайыздық немесе қаржылық кірістер мен шығыстар ретінде бейнеленеді.

Құнсыздану салдарынан жеке қаржылық есептілікте көрсетілген қаржылық активтің немесе ұқсас қаржылық активтер тобының құны төмендеген жағдайда, пайыздық кірістер жаңа баланстық құн негізінде бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша танылуын жалғастырады.

Дивидендтер

Дивидендтер бойынша кіріс Қордың төлем алу құқығы белгіленген жағдайда танылады.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Табыс салығы**

Бір жылғы табыс салығы ағымдағы және кейінге қалдырылған салықты қамтиды. Табыс салығы ол өз капиталына тікелей жатқызылған баптарға жататын жағдайларды қоспағанда, жиынтық кіріс туралы есепте көрсетіледі және бұл жағдайда ол капиталда танылады.

Табыс салығы бойынша ағымдағы шығыстар бір жылдағы салық салынатын пайда бойынша төленетін, күтілетін салықтарды және өткен жылдарға қатысты төленетін салыққа қатысы бар кез келген түзетулерді білдіреді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер баланстық әдісті пайдалана отырып, барлық уақытша айырмашылықтарына қатысты есептеледі.

Кейінге қалдырылған салықтар компаниялардың бірігуі болып табылмайтын және оны жасау сәтінде бухгалтерлік кіріске немесе салық салынатын пайда мен шығынға әсерін тигізбейтін мәміле бойынша гудвилді, активті немесе міндеттемелерді бастапқы тану нәтижесінде кейінге қалдырылған табыс салығы пайда болған жағдайды қоспағанда, жеке қаржылық есепте активтер мен міндеттемелердің салықтық базасы және олардың баланстық құны арасындағы барлық уақытша айырмашылықтар бойынша айқындалады.

Кейінге қалдырылған салық активі шегерілетін уақытша айырмашылықтар сомасына төмендетілуі мүмкін салық салынатын пайданы алудың елеулі ықтималдылығы дәрежесінде ғана танылады. Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері мен активтері есепті күнге қолданылып жүрген немесе жарияланған (іс жүзінде қабылданған) салық мөлшерлемелері негізінде қолданылуы активті өткізу немесе міндеттемені өтеу кезеңінде күтілетін салық мөлшерлемелері бойынша есептеледі.

Капитал*Жарғылық капитал*

Жай акциялар капитал ретінде жіктеледі. Кәсіпорындарды біріктіру жағдайларын қоспағанда, жаңа акцияларды шығаруға тікелей байланысты үшінші тараптарға қызметтеріне ақы төлеу шығындары осы эмиссия нәтижесінде алынған соманы төмендету ретінде капиталдың құрамында көрсетіледі. Шығарылған акциялардың номиналды құнының үстінен алынған қаражаттың әділ құнынан асып кеткен сома бөлінбеген пайдаға жатады.

Дивидендтер

Дивидендтер есепті мерзімге дейін жарияланған жағдайда ғана міндеттемелер ретінде танылады және есепті мерзімдегі капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есепті күнге дейін ұсынылса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ шығаруға жеке қаржылық есептілікті бекіту күніне дейін ұсынылса немесе жарияланса, жеке қаржылық есептілікте ашылып көрсетіледі.

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУЛАР МЕН ЖОРАМАЛДАР

Қордың жеке қаржылық есептілігін дайындау оның басшылығынан жеке қаржылық есептілікте көрсетілген кірістер, шығыстар, активтер мен міндеттемелер сомасына, сондай-ақ есепті күнде шартты міндеттемелер мен активтер туралы ақпаратты ашуға ықпал ететін пайымдаулар шығаруды, бағалау мәндері мен жол берулерді айқындауды талап етеді. Алайда осы жол берулер мен бағалау мәндеріне қатысты белгісіздік болашақта осыған ұқсас жол берулер мен бағалаулар жасауға қатысты активтің немесе міндеттеменің баланстық құнына елеулі түзетулерді талап ететін нәтижелерге алып келуі мүмкін.

Болашақ туралы негізгі болжаулар және есепті күнге бағалаулардағы айқынсыздықтың басқа да негізгі көздері төменде қаралады, олар келесі қаржы жылы ішінде активтердің баланстық құны мен міндеттемелерге елеулі түзетулердің себебі болуы мүмкін:

Қаржы құралдарының әділ құны

Қаржылық жағдай туралы жеке есепте танылған қаржы құралдарының және қаржы міндеттемелерінің әділ құны осы активті нарықтар негізінде анықталмайтын жағдайларда, ол дисконтталған ақша ағындарының моделін қоса алғанда, бағалау әдістерін пайдалана отырып, анықталады. Мүмкіндігіне қарай осы модельдер үшін бастапқы деректер ретінде алайда, бұл іс жүзінде жүзеге асыру мүмкін болмаған жағдайларда, бақылаушы нарықтардан түсетін ақпарат пайдаланылады, әділ құнды белгілеу үшін пікірдің белгілі бір үлесі талап етіледі. Пайымдаулар өтімділік тәуекелі, кредиттік тәуекел және өзгермелілік сияқты бастапқы деректерді есепке алынуын қамтиды. Осы факторларға қатысты болжамдарға өзгерістер жеке қаржылық есептілікте көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнына әсер етуі мүмкін.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУЛАР МЕН ЖОРАМАЛДАР (жалғасы)**Салық салу**

Салық тәуекелдерін бағалау кезінде басшылық, Қор дауласпайтын немесе егер қосымша салықтарды салық органдары есептейтін болса, ол ойдағыдай шағымдана алады деп есептемейтін салық заңнамасын сақтамаудың белгілі салаларын ықтимал міндеттемелері ретінде қарастырады. Мұндай анықтау елеулі пайымдауларды жасауды талап етеді және салық заңнамасы мен нормативтік құқықтық актілердегі өзгерістер, салық салу талаптарына түзетулер, салық талқылауларынан өзі күтетін шешімдер бойынша болжамды нәтижелерді және сәйкестікті тексеруге салық органдары жүзеге асыратын ағымдағы нәтижені анықтау нәтижесінде өзгеруі мүмкін.

Кейінге қалдырылған салық активтері

Кейінге қалдырылған салық активтері барлық резервтер мен салық салынатын уақытша айырмашылықтарға және осындай шығыстардың коммерциялық сипатына, сондай-ақ салықтық жоспарлау стратегиясын табысты қолдануға негіздеу ықтималдығы бар дәрежеде өзге де міндеттемелер бойынша танылды. 2022 жылғы 31 желтоқсанда кейінге қалдырылған салық активтерінің танылмаған сомасы 1.676 миллион теңгені (2021 жылғы 31 желтоқсанға: 55.564 миллион теңге) құрады (24-ескерпне).

Күтілетін кредиттік шығынды бағалау

9 ҚЕХС-ке (IFRS) сай қаржы активтерінің барлық санаттары бойынша шығынды бағалау пайымдауды қолдануды қажет етеді, атап айтқанда, құнсыздану шығынын айқындау және кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюын бағалау кезінде келешек ақша ағындарының көлемі мен пайда болу мерзімдерін және қамтамасыз ету құнын бағалау қажет. Мұндай есепті бағалаулар бірқатар факторларға байланысты болады, солардағы өзгерістер құнсызданудың бағалау резервтерінің түрлі сомаларына әкеп соқтыра алады. Қордың ККШ есептеулері ауыспалы бастапқы деректер мен олардың өзара тәуелділіктерін таңдауға қатысты бірқатар базалық жорамалдар кіретін күрделі модельдердің нәтижесі болып табылады. Пайымдаулар мен есепті бағалаулар болып есептелетін ККШ есептеу модельдерінің элементтеріне келесілер жатады:

- Қор дефолт ықтималдылығын (PD) айқындау үшін пайдаланатын ішкі кредиттік рейтингіні тағайындау жүйесі;
- Солар бойынша ККШ топшілік негізде бағаланғанда қаржы активтерін топтарға біріктіру;
- ККШ-ты есептеу модельдерін әзірлеу, оған қоса түрлі формулалар және бастапқы деректерді таңдау;
- Макроэкономикалық сценарийлер мен экономикалық деректер арасындағы өзара байланыстарды айқындау, мысалы, бір жылға шегіне отырып мұнай бағасын, сондай-ақ дефолт ықтималдылығының (PD) көрсеткіштеріне, дефолт тәуекеліне ұшырайтын көлемге (EAD) және дефолт кезінде шығындар деңгейіне (LGD) әсері.

Еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялардың құнсыздануы

Қор әрбір есепті күнге еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялардың баланстық құнының құнсыздану индикаторларының болуын тексереді. Егер мұндай индикаторлар болса, активтердің өтелетін құны бағаланады және активтердің баланстық құнымен салыстырылады. Егер баланстық құн активтердің өтелетін құнынан асатын болса, құнсыздану мойындалады. Өтелетін құн қос мәннің ең үлкені ретінде айқындалады: өткізуге шығатын шығыстарды және пайдалану құндылығын шегере отырып активтердің әділ құны. Пайдаланудан болған құндылықты бағалау кезінде, есепті келешек ақша ағындары ақшаның және активтерге тән тәуекелдердің уақытша құнының Қор Басшылығының пікірінше ағымдағы нарықтық бағалауын көрсететін капиталдың орташа алынған құнының базасында есептелген (WACC) салық салынғанға дейінгі дисконт мөлшерлемесін пайдалана отырып, олардың ағымдағы құнына дейін дисконтталады. Бағаланған өтелетін құндағы өзгеріс қосымша құнсыздануға немесе оның келешек кезеңдерде қалпына келтірілуіне әкеліп соқтыруы мүмкін.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУЛАР МЕН ЖОРАМАЛДАР (жалғасы)****Еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялардың құнсыздануы (жалғасы)**

«Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ-ға (бұдан әрі -«ҚТЖ») салынған инвестициялардың құнсыздануы

Активтердің құнсыздану белгілері болуының айқындалуы теміржол индустриясының күтілетін өсіміндегі өзгеріс, болжамды ақша ағындары, келешекте қаржыландырудың қолжетімділігінің өзгеруі; технологиялық ескіру, қызметтерді көрсетудің тоқтатылуы, орнын ауыстыруға ағымдағы шығындар және талаптардың басқа да өзгерістері сияқты көптеген факторларға негізделеді.

Қор басшылығы ҚТЖ-дағы инвестициялардың құнсыздану индикаторларын саралады. Жасалған талдаудың негізінде ҚТЖ-ға салынған инвестициялардың баланстық құны 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚТЖ-ның таза активтерінен жоғары болды.

ҚТЖ-ға салынған инвестициялардың құнсыздану индикаторларының болуына орай Қор 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсыздануға тест өткізді. ҚТЖ-ға салынған инвестициялардың өтелетін құны пайдалану құндылығының әдісі негізінде айқындалды.

Ақша ағындарын бағалауға көптеген субъективті факторлар қосылған, оның ішінде ең үздік қолжетімді дәлелдерді пайдалана отырып, операциялық және қаржылық.

Тест кезінде пайдаланылған операциялық жорамалдар тасымалдаудың барынша ықтимал көлемдерін, оның ішінде сұраныстың жоспарланған көлемінің және транзиттік қатынаста жүк тасымалы өсімінің тарихи серпінділігінің негізінде, стратегиялық мақсаттарға қолжеткізу құралы болып табылатын ҚТЖ-ның бекітілген бизнес-жоспарының негізінде транзит көлемін көрсетеді.

Қаржылық жорамалдарға тарифтердің болжамды деңгейімен және өсуімен, ұсынылатын жеңілдіктермен, сондай-ақ теңгенің швейцария франкісіне қатысты болжамды бағамымен байланысты едәуір бағалаулар жатады. Есептеулерде пайдаланылған шешуші ұзақ мерзімді жорамалдар 4,00% (2021 жылғы 31 желтоқсан: 3,09%) өсімнің жыл сайынғы үрдісі мен 12,36% (2021 жылғы 31 желтоқсан: 10,86%) мөлшерінде АҚШ долларында дисконттау мөлшерлемесі қолданылды.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қордың инвестицияларын пайдалану құндылығын есептеудің негізінде құнсыздану анықталған жоқ. Бұл ретте пайдалану құндылығының есебі келесі жорамалдарға сезімтал келеді:

- Транзиттік ара қатынаста жүк тасымалының көлемдеріне;
- Кірістілік мөлшерлемесі, оған қоса тарифтердің өсуі, тасымалданатын жүк түрлері, жүк тасымалдауының қашықтығы; және
- Дисконттау мөлшерлемесіне (WACC).

Қор сезімталдылықты талдап, қалған жеке және өзгермейтін параметрлердегі шешуші жорамалдардағы өзгерістер кезінде құнсыздану болмайды:

- *Өсу қарқыны* - өсу қарқынының 4%-дан 2,5%-ға дейін төмендеуі;
- *Дисконттау мөлшерлемесі (WACC)* – дисконттау мөлшерлемесінің 12,36%-дан 13,36%-ға дейін ұлғаюы.

Дегенмен, жоғарыда аталған шешуші жорамалдардың әрқайсысы едәуір өзгерген кезде немесе бірнеше фактордың бірімен бірге негативті ықпалы кезінде, Қор инвестицияларының баланстық құны олардың өтелетін құнынан жоғары болып қалуы мүмкін, бұл құнсыздануды келешекте мойындау қажеттілігіне әкеп соқтыра алады.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУЛАР МЕН ЖОРАМАЛДАР (жалғасы)****Еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялардың құнсыздануы (жалғасы)**

«АстанаГазҚМГ» АҚ-ға (бұдан әрі – «АстанаГаз») салынған инвестициялардың құнсыздануы

Қор басшылығы АстанаГаздағы инвестициялардың құнсыздану индикаторларын саралады. Жасалған талдаудың негізінде АстанаГазға салынған инвестициялардың баланстық құны 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша АстанаГаздың таза активтерінен жоғары болды.

АстанаГазға салынған инвестициялардың құнсыздану индикаторларының болуына орай Қор 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсыздануға тест өткізді. АстанаГазға салынған инвестициялардың өтелетін құны пайдалану құндылығының әдісі негізінде айқындалды. Пайдалану құндылығы «Сарыарқа» магистральдық газ құбырының терминалды құнының (пост болжамды кезеңде) келтірілген құны ретінде бағаланды. Терминалды құнның есептелуі «Сарыарқа» магистральдық газ құбыры модельдеудің барлық кезеңінде, постболжамды кезеңді қоса, АстанаГаздың меншігінде болады деген жорамалдың негізінде қалыптастырылды, бұл компанияға оны АстанаГаз акционерлерін қанағаттандыратын талаптарда 2033 жылдан кейін, яғни жалдау төлемдері негізінен қарыздарға қызмет көрсетуге жұмсалатын кезеңнен кейін жалға беруді жалғастыруға мүмкіндік береді.

Есептеу кезінде 13,00% (2021 жылғы 31 желтоқсан: 12,40%) дисконттау мөлшерлемесі (WACC) пайдаланылды. Бұл талдаудың нәтижесінде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсыздану анықталмады. WACC мөлшерлемесінің 1%-ға ұлғаюы Қор инвестицияларының баланстық құны олардың өтелетін құнынан жоғары болуына әкеп соқтыра алады, бұл құнсыздануды келешекте мойындау қажеттілігіне әкеп соқтыра алады.

«Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС-ға (бұдан әрі - «Samruk-Kazyna Ondeu») салынған инвестициялардың құнсыздануы

Қор басшылығы Samruk-Kazyna Ondeu-дегі инвестициялардың құнсыздану индикаторларын саралады. Жасалған талдаудың негізінде Samruk-Kazyna Ondeu-ге салынған инвестициялардың баланстық құны 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Samruk-Kazyna Ondeu-дің таза активтерінен жоғары болды.

Samruk-Kazyna Ondeu-ге салынған инвестициялардың құнсыздану индикаторларының болуына орай Қор 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсыздануға тест өткізді. Samruk-Kazyna Ondeu-ге салынған инвестициялардың өтелетін құны олардың таза активтерінің негізінде айқындалды.

2022 жылғы 31 желтоқсанға инвестициялардың өтелетін құнын бағалау нәтижесінде, құнсыздану анықталды және Қор 216.396 миллион теңге мөлшеріндегі еншілес ұйымдарға инвестициялардың құнсыздануынан болған шығынды жиынтық кіріс туралы жеке есепте таныды (*5-ескертеме*).

«Қазпошта» АҚ-ға (бұдан әрі – «Қазпошта») салынған инвестициялардың құнсыздануы

Қор басшылығы Қазпоштадағы инвестициялардың құнсыздану индикаторларын саралады. Жасалған талдаудың негізінде Қазпоштаға салынған инвестициялардың баланстық құны 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қазпоштаньң таза активтерінен жоғары болды.

«Қазпошта» АҚ-ға салынған инвестициялардың құнсыздану индикаторларының болуына орай Қор 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсыздануға тест өткізді. «Қазпошта» АҚ-ға салынған инвестициялардың өтелетін құны пайдалану құндылығының әдісі негізінде айқындалды.

Ақша ағындарын бағалауға көптеген субъективті факторлар қосылған, оның ішінде ең үздік қолжетімді дәлелдерді пайдалана отырып, операциялық және қаржылық.

Тест кезінде пайдаланылған операциялық жорамалдар стратегиялық мақсаттарға қол жеткізудің құралы болып табылатын «Қазпошта» АҚ-ның бекітілген бизнес-жоспарының негізінде пошта қызметтерінің барынша ықтимал көлемдерін көрсетеді.

Қаржы жорамалдарына болжамды деңгеймен және тарифтердің өсуімен, берілетін жеңілдіктермен байланысты едәуір бағалаулар жатады. Есептеулерде пайдаланылған шешуші ұзақ мерзімді жорамалдар 4,5% (2021 жылғы 31 желтоқсан: 4,5%) өсімнің жыл сайынғы үрдісі мен 14,26% (2021 жылғы 31 желтоқсан: 11,88%) мөлшерінде АҚШ долларында дисконттау мөлшерлемесі қолданылды.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУЛАР МЕН ЖОРАМАЛДАР (жалғасы)**Еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялардың құнсыздануы (жалғасы)**

«Қазпошта» АҚ-ға (бұдан әрі – «Қазпошта») салынған инвестициялардың құнсыздануы (жалғасы)

Инвестицияның өтелетін құнын бағалаудың нәтижесінде 2022 жылғы 31 желтоқсанға құнсыздану анықталмады.

Қор сезімталдылықты талдап, қалған жеке және өзгермейтін параметрлердегі шешуші жорамалдардағы өзгерістер кезінде құнсыздану болмайды:

- *Өсу қарқыны* - өсу қарқынының 4,5%-дан 0,5%-ға дейін төмендеуі;
- *Дисконттау мөлшерлемесі (WACC)* – дисконттау мөлшерлемесінің 14,26%-дан 15,76%-ға дейін ұлғаюы.

Дегенмен, жоғарыда аталған шешуші жорамалдардың әрқайсысы едәуір өзгерген кезде немесе бірнеше фактордың бірізгіде негативті ықпалы кезінде, Қор инвестицияларының баланстық құны олардың өтелетін құнынан жоғары болып қалуы мүмкін, бұл құнсыздануды келешекте мойындау қажеттілігіне әкеп соқтыра алады.

«Самұрық - Қазына Инвест» ЖШС (бұдан әрі - «СҚИ») инвестицияларының құнсыздануы

Қор басшылығы «СҚИ»-дегі инвестициялардың құнсыздану индикаторларын саралады. Жасалған талдаудың негізінде «СҚИ»-ға салынған инвестициялардың баланстық құны 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «СҚИ»-дың таза активтерінен жоғары болды.

«СҚИ»-ге салынған инвестициялардың құнсыздану индикаторының болуына орай Қор 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсыздануға тест өткізді. «СҚИ»-ге салынған инвестициялардың өтелетін құны пайдалану құндылығының әдісі негізінде айқындалды.

Құнсыздануға арналған тесттің қаржылық моделіндегі болжамды ақша ағындары жобалау компанияларының бағалау деректеріне, «СҚИ» портфельдік компанияларының жарғылық капиталына, сондай-ақ «Bolashaq Investments LTD» ЖК нарықтық баға белгілеулеріне және портфельдік инвестицияларына сәйкес Sekerbank T.A.S. листингілік компаниясындағы үлестің құнына негізделеді.

2022 жылғы 31 желтоқсанға инвестициялардың өтелетін құнын бағалау нәтижесінде, құнсыздану анықталды және Қор 16.067 миллион теңге мөлшеріндегі еншілес ұйымдарға инвестициялардың құнсыздануынан болған шығынды жиынтық кіріс туралы жеке есепте таныды (5-ескертпе).

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**5. ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР**

Төмендегі кестеде Қордың еншілес ұйымдарына салынған инвестициялар, олардың қызметі, тіркелген елі немесе орналасқан жері, сондай-ақ Қордың бұл ұйымдарға қатысу үлесі көрсетілген:

Миллион теңгемен	Қызметінің түрі	Елі	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан	Иелік ету үлесі	
					2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
«Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ	Жолаушылар және жүк тасымалы	Қазақстан	1.612.899	1.494.701	100,00%	100,00%
«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ	Мұнай мен газды барлау, өндіру, қайта өңдеу және тасымалдау	Қазақстан	1.536.365	1.187.621	87,42%	90,42%
«Samruk-Kazyna Odeu» ЖШС	Химия саласындағы жобаларды өзірлеу және іске асыру	Қазақстан	465.221	531.291	100,00%	100,00%
«Самұрық-Энерго» АҚ	Электр және жылу энергиясын өндіру	Қазақстан	458.519	456.033	100,00%	100,00%
«Тау-кен Самұрық» ұлттық тау-кен компаниясы» АҚ	Қатты пайдалы қазбаларды барлау, өндіру және қайта өңдеу	Қазақстан	295.764	293.333	100,00%	100,00%
«Электр желілерін басқару жөніндегі қазақстандық компания» АҚ («КЕГОК»)	Электр қуатын тарату	Қазақстан	120.648	120.648	90,00% + 1	90,00% + 1
«ҚазАтомөнеркәсіп» Ұлттық атом компаниясы» АҚ	Уранды, сирек металдарды шығару және өндіру	Қазақстан	110.608	110.608	75,00%	75,00%
«Қазақтелеком» АҚ	Телекоммуникациялар қызметі	Қазақстан	93.212	93.212	52,03%	52,03%
«Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС	Инвестициялық қызмет	Қазақстан	78.129	68.517	100,00%	100,00%
«Қазпошта» АҚ	Почта және қаржылық қызмет	Қазақстан	53.745	42.902	100,00%	100,00%
«QAZAQ AIR» АҚ	Авиатасымалдаулар	Қазақстан	46.147	12.200	100,00%	100,00%
«Samruk-Kazyna Construction» АҚ	Құрылысты және жылжымайтын мүлікті басқару	Қазақстан	31.849	31.849	100,00%	100,00%
«QazaqGaz» ұлттық компаниясы» АҚ	Табиғи газ бен газ конденсатын барлау, өндіру, тасымалдау, өткізу және сақтау	Қазақстан	13.179	–	100,00%	100,00%
«Түркістан БГҚ» ЖШС	Электр энергиясын беру, бөлу және сату	Қазақстан	11.790	–	100,00%	–
«Эйр Астана» АҚ	Авиатасымалдаулар	Қазақстан	7.276	7.276	51,00%	51,00%
«Самұрық-Қазына Бизнес Сервис» ЖШС	Трансформацияны іске асыру бойынша сервистік қызметтер, АТ бойынша ақпараттық және сервистік қызметтер	Қазақстан	2.692	2.606	100,00%	100,00%
«Қазақстан атом электр станциялары» АҚ	Атом электр станцияларын салу жобаларын іске асыру	Қазақстан	1.633	1.123	100,00%	100,00%
«Самғау» ғылыми-технологиялық бастамалар орталығы» жеке қоры	Инновациялық технологиялар, жаратылыстану және техникалық ғылымдар саласындағы өзге де зерттеулер мен эксперименттік әзірлемелер	Қазақстан	150	–	100,00%	–
«Самұрық-Қазына Контракт» ЖШС	Сатып алу қызметін ұйымдастыру	Қазақстан	21	21	100,00%	100,00%
Минусы: құнсыздану резерві			(244.663)	(12.200)		
			4.695.184	4.441.741		

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**5. ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)****Еншілес ұйымдарға салынған инвестициялардағы өзгерістер**

Еншілес ұйымдарға салынған инвестициялардағы қозғалыс былайша көрсетілген:

«Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ

2022 жылы Қор «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ жарғылық капиталына баланстық құны 239 миллион теңге мөлшерінде мүліктік салымды жүзеге асырды және инвестиция құнын арттырды.

Сондай-ақ Қор «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ шығарған 883 миллион АҚШ доллары (баламасы 410.903 миллион теңге) және 162.859 миллион теңге мөлшеріндегі пайыздық мөлшерлемесі нарықтық мөлшерлемеден төмен облигацияларды сатып алды. Осы облигацияларды сатып алу күніне әділ құн мен оның номиналды құны арасында 107 миллион АҚШ доллары (баламасы 49.197 миллион теңге) және тиісінше 68.761 миллион теңге мөлшеріндегі айырмашылық инвестициялардың ұлғаюы ретінде танылды (*7-ескерпне*).

«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ

2022 жылы Қор «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ шығарған облигацияларды пайыздық мөлшерлемесі нарықтық мөлшерлемеден төмен 751.631 миллион теңге мөлшерінде сатып алды, облигацияларды сатып алу күніне әділ құн мен оның номиналды құны арасындағы айырмашылық ретінде есептелген 380.477 миллион теңге мөлшеріндегі дисконт инвестицияларды ұлғайту ретінде танылды (*7-ескерпне*).

Сондай-ақ Қор «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ - «Kazakhstan Petrochemical Industries Inc» ЖШС бірлескен кәсіпорны Қытай Даму Банкінен алған қарыз бойынша қосымша транштарға қатысты 15.228 миллион теңге көлемінде берілген қаржылық кепілдік бойынша қосымша міндеттемелерді мойындады.

2021-2025 жылдарға арналған кешенді жекешелендіру жоспарының шеңберінде Қор IPO арқылы «Астана» халықаралық қаржы орталығының биржасында және Қазақстан қор биржасында 153.860 миллион теңге жалпы сомаға «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ акцияларының 3%-ын сатты. Мәміленің нәтижесінде Қор 52.721 миллион теңге мөлшерінде баланстық құны бойынша еншілес ұйымдағы үлестің есептен шығарылуын, комиссиялық шығыстарды шегере отырып, еншілес компаниядағы 98.353 миллион теңге мөлшеріндегі үлестің есептен шығарылуынан түскен кірісті жиынтық кіріс туралы жеке есептің құрамында мойындады.

Сондай-ақ Қор «KMG Kashagan B.V.» ЖШЖК акцияларын сатқаны үшін жалпы сомасы 5.760 миллион теңгеге баламалы дебиторлық берешек бойынша дисконтты таныды, ол акцияларды сату күніне дебиторлық берешектің әділ және номиналды құны арасындағы айырма ретінде, инвестициялардың ұлғаюы ретінде есептелді (*10-ескерпне*).

«Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС

2021 жылғы 23 желтоқсанда Қор Басқармасы «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС жарғылық капиталы 199.600 миллион теңге жалпы сомаға азайту туралы шешім қабылдады, оның 88.649 миллион теңгесі Қорға қайтарылуы тиіс, ал 110.951 миллион теңге мөлшеріндегі қалған бөлігі «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС-да мерзімсіз негізде қалуы тиіс.

2022 жылғы 17 ақпанда Қор «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС-мен шегініс туралы келісім жасасты, оның шеңберінде «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС-ның 88.649 миллион теңге мөлшеріндегі төлемді жүзеге асыру бойынша міндеттемесі Қорға «Kazakhstan Petrochemical Industries Inc.» ЖШС-ке (КПИ) қатысу үлесінің 49,5%-ын беруге байланысты тоқтатылады. 2022 жылғы 18 наурызда Қордың КПИ-дегі қатысу үлесінің 49,5%-на меншік құқықтары қайта тіркелді. Осы оқиғаның нәтижесінде Қор «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС инвестициясын 88.649 миллион теңге сомасына азайтты.

2022 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша Қор «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС инвестицияларының құнсыздануына тест өткізді, нәтижесінде құнсыздану анықталған жоқ.

2022 жылы Қор КПИ жарғылық капиталына салымды жүзеге асырды, сондай-ақ КПИ бірлескен кәсіпорнының Қытай Даму Банкінен қарыз бойынша қосымша транштарды алуына байланысты 841 миллион теңге мөлшерінде берілген қаржылық кепілдік бойынша қосымша міндеттемелерді мойындады.

2022 жылғы 13 маусымда КПИ-ге қатысу үлесінің 49,5%-ын «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ пайдасына 91.175 миллион теңге жалпы сомаға өткізілді, ол «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ-дан алынған қарыз есебіне ішінара жатқызылды (*13-ескерпне*). Сатып алу-сату мәмілесінің нәтижесінде Қор 790 миллион теңге мөлшерінде бірлескен кәсіпорынға инвестициялардың есептен шығарылуынан болған таза шығынды жиынтық кіріс туралы жеке есепте мойындады (*23-ескерпне*).

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

5. ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)**Еншілес ұйымдарға салынған инвестициялардағы өзгерістер (жалғасы)***«Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС (жалғасы)*

2022 жылы Қор «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС-тің жарғылық капиталына 6.467 миллион теңге мөлшеріндегі ақшалай салым салды.

2022 жылы Қор «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС-мен қарыз мерзімін ұзарту туралы қосымша келісім жасасты және «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС-не инвестицияларды ұлғайту ретінде қосымша келісім жасалған күні қарыздың әділ құны мен оның номиналды құны 1.421 миллион теңге мөлшеріндегі айырманы мойындады (7-ескертпе).

2022 жылы Қор «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС-ның бірлескен кәсіпорны - «КРІ» ЖШС Қытай Даму Банкінен алған қарыз бойынша қосымша транштарды алумен байланысты 14.691 миллион теңге мөлшерінде берілген қаржылық кепілдік бойынша қосымша міндеттемелерді мойындады.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсыздануға жүргізілген тест нәтижесінде Қор «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС-не 216.396 миллион теңге мөлшерінде салынған инвестициялардың құнсыздануынан болған шығынды жиынтық кіріс туралы жеке есепте таныды (4-ескертпе).

«Самұрық-Энерго» АҚ

2022 жылғы 20 желтоқсанда Қор 2.486 миллион теңге мөлшеріндегі «Самұрық-Энерго» АҚ-ның жарғылық капиталына ақшалай салым салды.

«Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС

2022 жылғы 20 желтоқсанда Қор «Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС еншілес ұйымы шығарған жалпы сомасы 35.316 миллион теңгеге баламалы пайыздық мөлшерлемесі нарықтық мөлшерлемеден төмен облигацияларды сатып алды, облигацияларды сатып алу күніне әділ құн мен оның 9.286 миллион теңге мөлшеріндегі номиналды құны арасындағы айырма инвестициялардың ұлғаюы ретінде танылды.

Қор 2022 жылы «Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС-ның жарғылық капиталына 326 миллион теңге мөлшерінде ақшалай салым салды.

Құнсыздануға жүргізілген тесттің нәтижесінде Қор «Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС-ға 16.067 миллион теңге мөлшерінде салынған инвестициялардың құнсыздануынан болған шығынды жиынтық кіріс туралы жеке есепте таныды (4-ескертпе).

«Қазпошта» АҚ

2022 жылы Қор «Қазпошта» АҚ жарғылық капиталына 10.843 миллион теңге мөлшерінде ақшалай салым салды.

«QAZAQ AIR» АҚ

2022 жылғы 20 қыркүйекте Қор 33.947 миллион теңге мөлшеріндегі «QAZAQ AIR» АҚ-ның жарғылық капиталына ақшалай салым салды.

«QazaqGaz» ұлттық компаниясы» АҚ

2022 жылы Қор «QazaqGaz» ұлттық компаниясы» АҚ-ның жарғылық капиталына 13.179 миллион теңге мөлшеріндегі ақшалай салым салды.

«Түркістан БГҚ» ЖШС

2021 жылғы 28 қазанда Қор және «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС 80.000 теңге жалпы сомаға «Түркістан БГҚ» ЖШС жарғылық капиталына қатысу үлесінің 50%-ын сатып алу-сату шартын жасасты. 2022 жылғы 21 қаңтарда құқықты қайта тіркеу және қатысу үлесінің ауысуы жүргізілді. Қор осы сомаға «Түркістан БГҚ» ЖШС-ға бірлескен кәсіпорынға инвестицияларды таныды.

2022 жылғы 12 қыркүйекте Қор және «QazaqGaz» ұлттық компаниясы» АҚ 80.000 теңге жалпы сомаға «Түркістан БГҚ» ЖШС жарғылық капиталына қатысу үлесінің 50%-ын сатып алу-сату шартын жасасты. Құқықты қайта тіркеу және қатысу үлесін ауыстыру 2022 жылғы 15 қыркүйекте өтті. Қор «Түркістан БГҚ» ЖШС-ны бақылауға алды және еншілес ұйымдарға инвестицияларға бірлескен кәсіпорындарға инвестициялардан жіктеу жүргізді. 2022 жылғы 8 қарашада Қор 11.790 миллион теңге мөлшеріндегі «Түркістан БГҚ» ЖШС-ның жарғылық капиталына ақшалай салым салды.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**5. ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)****Еншілес ұйымдарға салынған инвестициялардағы өзгерістер (жалғасы)**

«Самғау» ғылыми-технологиялық бастамалар орталығы» жеке қоры

2022 жылғы 18 сәуірде «Астана» халықаралық қаржы орталығында негізгі қызмет түрлері инновациялық технологиялар бойынша ведомстволық қызметтер, жаратылыстану және техникалық ғылымдар саласындағы өзге де зерттеулер мен эксперименттік әзірлемелер болып табылатын Қордың жаңа еншілес компаниясы «Center for Scientific and Technological Initiatives Ltd» жеке компаниясы тіркелді. 2022 жылғы желтоқсанда компания «Самғау» Ғылыми-Технологиялық Бастамалар Орталығы» жеке қоры болып қайта құрылды және қайта аталды. 2022 жыл ішінде Қор «Самғау» ғылыми-технологиялық бастамалар орталығы» жеке қорының жарғылық капиталына 150 миллион теңге көлемінде ақшалай салым салды.

6. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

31 желтоқсанда бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялар былайша берілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
«АстанаГазҚМГ» АҚ	43.695	43.695
«Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ	16.390	16.390
«KMG Kashagan B.V.» ЖШЖК	–	1.494.941
Минусы: құнсыздану резерві	(9.474)	(9.474)
	50.611	1.545.552

Бірлескен кәсіпорындардың қызметі, орналасқан жерлерінің елдері және Қордың бұл ұйымдардағы үлесі 31 желтоқсанға былайша көрсетілген:

Компания	Қызметінің түрі	Елі	Иелік ету үлесі	
			2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
«АстанаГазҚМГ» АҚ	Газ құбырын салу	Қазақстан	50%	50%
«Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ	Электр энергиясын өндіру, беру және бөлу	Қазақстан	50%	50%
«KMG Kashagan B.V.» ЖШЖК	Мұнай-газ саласы	Нидерланды	–	50%

2022 жылғы 15 қыркүйекте Опциондық келісімді өзгерту және 2022 жылғы 14 қыркүйектегі опционды орындау туралы Келісім (бұдан әрі – Өзгерістермен келісім) негізінде Қор «KMG Kashagan B.V.» ЖШЖК компаниясындағы 50% үлесін Cooperative KazMunaiGaz U.A («ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ еншілес ұйымы) пайдасына 3.782 млн. АҚШ долларына (бақылауды жоғалту күніне баламасы 1.793.259 миллион теңге) сатты. Мәміле нәтижесінде Қор бірлескен кәсіпорынға инвестицияның 1.494.941 миллион теңге мөлшерінде есептен шығарылуын, бақылауды жоғалту күніне 298.318 миллион теңге мөлшерінде бірлескен кәсіпорындағы үлестің шығуынан түскен кірісті жиынтық кіріс туралы жеке есеп құрамында мойындады (23-ескерпне).

Қор, «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ және Cooperative KazmunaiGaz U.A арасында 2022 жылғы 14 қыркүйектегі өзгерістермен Келісімде және Борышты ауыстыру және өзара есеп айырысу туралы келісімде өтемақыны төлеудің мынадай тәртібі айқындалды:

- 2.476,3 миллион АҚШ доллары мөлшеріндегі сома «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ-дан алынған қарыз бойынша Қор берешегін өтеу есебінен 424.587 миллион теңге мөлшеріндегі соманың бір бөлігін кейіннен есепке алу және «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ тарапынан Қорға облигацияларды сату қаражатынан 751.631 миллион теңге мөлшерінде қалған соманы төлеу үшін келісілген айырбастау бағамы бойынша 1 АҚШ доллары үшін 475,00 теңге мөлшерінде айырбасталуға жатады (13 және 7-ескерпнелер);
- 566,7 миллион АҚШ доллары мөлшеріндегі сома Cooperative KazmunaiGaz U.A-дан Қорға мәміле аяқталған күннен бастап 10 жұмыс күні ішінде төленуге тиіс (2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша төленген; төлем күніне бағам бойынша баламасы 271.032 миллион теңге);
- 375,1 миллион АҚШ доллары мөлшеріндегі сома Cooperative KazmunaiGaz U.A-дан Қорға 2022 жылғы 31 желтоқсанға дейін төленуі тиіс (2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша төленді; төлем жасау күнгі бағам бойынша баламасы 175.654 миллион теңге) және 363,6 миллион АҚШ доллары мөлшеріндегі сома 2023 жылғы 30 маусымға дейін төленуге тиіс (2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 164.685 миллион теңге) (10-ескерпне).

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**6. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)**

Cooperative KazMunaiGaz U.A-дан алынған қаражаттың бір бөлігі номиналы 883 миллион АҚШ доллары (баламасы 410.903 миллион теңге) «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ облигацияларын сатып алуға жұмсалды (7-ескертпе).

7. БЕРІЛГЕН ҚАРЫЗДАР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАЛДАУ БОЙЫНША БЕРЕШЕК

31 желтоқсанға амортизацияланған құны бойынша бағаланатын берілген қарыздар және қаржылық жалдау бойынша берешек мыналарды қамтыды:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Еншілес ұйымдарға берілген қарыздар	338.154	372.218
«Самұрық-Энерго» АҚ	94.249	91.686
«Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ	87.058	85.227
«Samruk-Kazyna Construction» АҚ	59.082	67.436
«QAZAQ AIR» АҚ	33.698	64.725
«Samruk-Kazyna Odeu» ЖШС	58.902	56.258
Басқасы	5.165	6.886
Өзге ұйымдарға берілген қарыздар	14.070	15.033
«Досжан темір жолы» АҚ	6.138	6.600
«Қазақстан Инжиниринг» ұлттық компаниясы» АҚ	4.445	4.946
Басқалары	3.487	3.487
Еншілес ұйымдар шығарған облигациялар	1.071.202	262.349
«Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ	502.848	46.035
«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ	374.608	–
«Қазақтелеком» АҚ	41.000	75.000
«Атырау мұнай өңдеу зауыты» ЖШС	33.588	32.385
«Samruk-Kazyna Construction» АҚ	12.860	11.520
Басқалары	106.298	97.409
Өзге ұйымдар шығарған облигациялар	119.144	113.058
«Бәйтерек» ҰБХ» АҚ	74.566	68.793
«Baiterek Venture Fund» АҚ	40.150	40.150
Басқалары	4.428	4.115
Алынуда жататын сыйақы	16.722	18.957
Минусы: күтілетін кредиттік шығын резерві	(10.069)	(45.329)
Берілген қарыздардың жалпы сомасы, нетто	1.549.223	736.286
Қаржылық жалдау бойынша берешек	3.177	5.135
Берілген қарыздар мен қаржылық жалдау бойынша берешектің жалпы сомасы	1.552.400	741.421
Минусы: ағымдағы бөлік	(151.285)	(146.406)
Ұзақ мерзімді бөлік	1.401.115	595.015

Төмендегі кестеде ККШ деңгейлері бойынша берілген қарыздардың ашылып көрсетілуі көрсетілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жыл		
	Жалпы баланстық құн	Күтілетін кредиттік шығын резерві	% КНЗ
1-деңгей	1.518.775	(3.004)	0,20%
2-деңгей	33.698	(246)	0,73%
3-деңгей	6.819	(6.819)	100%
	1.559.292	(10.069)	0,65%

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**7. БЕРІЛГЕН ҚАРЫЗДАР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАЛДАУ БОЙЫНША БЕРЕШЕК (жалғасы)**

Миллион теңгемен	2021 жыл		% КНЗ
	Жалпы баланстық құн	Күтілетін кредиттік шығын резерві	
1-деңгей	708.053	(2.330)	0,33%
2-деңгей	30.793	(229)	0,74%
3-деңгей	42.770	(42.770)	100%
	781.616	(45.329)	5,80%

Миллион теңгемен	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Берілген қарыздар және теңгемен білдірілген қаржылық жалдау бойынша берешек	1.042.996	606.060
АҚШ долларында білдірілген, берілген қарыздар	496.240	123.560
Шетел валюталарында білдірілген, берілген қарыздар	13.165	11.801
	1.552.400	741.421

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша теңгемен берілген қарыздар бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме жылдық 0,1%-дан 14,5%-ға дейін (2021 жылғы 31 желтоқсанда: 0,1%-дан 11,50%-ға дейін), АҚШ доллармен берілген қарыздар бойынша жылдық 5%-дан 11,00%-ға дейін (2021 жылғы 31 желтоқсанда: 5%-дан 9%-ға дейін) болды. 2023 жылғы қыркүйектен 2062 жылғы қарашаға дейін берілген қарыздарды өтеу күні (2021 жылғы 31 желтоқсанға: 2022 жылғы қаңтардан 2062 жылғы қарашаға дейін).

Еншілес ұйымдарға берілген қарыздардағы өзгерістер*«Samruk-Kazyna Construction» АҚ (бұдан әрі - «SKC»)*

2012 жылы Қор «SKC»-мен Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 21 маусымдағы қаулысымен бекітілген «Қолжетімді тұрғын үй – 2020» бағдарламасы шеңберінде тұрғын үй құрылысы жобаларын қаржыландыру үшін 2032 жылғы 5 қыркүйекке дейін өтеу мерзімімен және 2% сыйақы мөлшерлемесімен жаңартылатын кредиттік желі шартын (99.053 миллион теңге мөлшеріндегі желі лимитімен) жасасты.

Кредиттік желінің талаптарына сәйкес Қордың кез келген уақытта «SKC»-дан қарыздарды немесе олардың бір бөлігін мерзімінен бұрын өтеуді талап етуге құқығы бар, ал «SKC» Қордың талап етуі бойынша өтеуді жүргізуге міндеттенеді. Осы талапқа байланысты Қор осы кредиттік желі шеңберінде берілген барлық қарыздарды қысқа мерзімді қарыздар ретінде жіктейді.

2022 жылы «SKC» 4.722 миллион теңге сомаға қарыздарды ішінара өтеуді жүзеге асырды (2021 жылы: 12.485 миллион теңге).

2022 жылғы 31 желтоқсанға «SKC»-ға берілген барлық қарыздар бойынша негізгі борыш пен алынатын сыйақының баланстық құны 59.082 миллион теңгені құрады (2021 жылғы 31 желтоқсанға: 67.436 миллион теңге).

«QAZAQ AIR» АҚ

2022 жылғы 20 қыркүйекте «QAZAQ AIR» АҚ 33.932 миллион теңге жалпы сомаға екі қарызды толық өтеді.

2022 жылғы 31 желтоқсанға «QAZAQ AIR» АҚ-ға берілген барлық қарыздар бойынша негізгі борыш пен алынатын сыйақының баланстық құны 33.698 миллион теңгені құрады (2021 жылғы 31 желтоқсанға: 64.738 миллион теңге).

«Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС

2022 жылы Қор «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС-мен 2017 жылғы 15 желтоқсандағы кредиттік шартқа жеңілдікті кезең мерзімін 2023 жылғы 31 желтоқсанға дейін ұзартуға қосымша келісім жасады. Түрлендіру күніндегі қарыздың номиналды және әділ құны арасындағы 1.421 миллион теңге мөлшеріндегі айырмашылық «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС-тегі инвестициялардың ұлғаюы ретінде танылды (5-ескертілме).

2022 жылғы 31 желтоқсанға «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС-ға берілген барлық қарыздар бойынша негізгі борыш пен алынатын сыйақының баланстық құны 58.943 миллион теңгені құрады (2021 жылғы 31 желтоқсанға: 56.295 миллион теңге).

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**7. БЕРІЛГЕН ҚАРЫЗДАР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАЛДАУ БОЙЫНША БЕРЕШЕК (жалғасы)****Еншілес ұйымдар шығарған облигациялардағы өзгерістер***«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ*

2022 жылғы Қор және «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ облигацияларды сатып алу-сату шартын жасады, соған сәйкес 2022 жылғы 16 қыркүйекте Қор облигацияларды 13 жыл айналу мерзімімен және 3% сыйақы мөлшерлемесімен 751.631 миллион теңге мөлшерінде сатып алды. Сатып алу күніне облигациялардың номиналды және әділ құны арасындағы 380.477 миллион теңге мөлшеріндегі айырмашылық «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ-дағы инвестициялардың ұлғаюы ретінде танылды (*5-ескертілме*). Облигациялардың әділ құны облигацияларды сатып алу күніне жылдық 14,5% нарықтық пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып есептелді. 2022 жылғы 31 желтоқсанға негізгі борыш пен төленуге жататын сыйақының жалпы баланстық құны 379.306 миллион теңгені құрады.

«Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ

2022 жылғы 27 қазанда Қор «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ-ның облигацияларын 3 жыл айналу мерзімімен және 2% сыйақы мөлшерлемесімен 883 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (баламасы 410.903 миллион теңге) сатып алды. Сатып алу күніне облигациялардың номиналды және әділ құны арасындағы 107 миллион АҚШ доллары мөлшеріндегі (баламасы 49.197 миллион теңге) айырмашылық «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ-дағы инвестициялардың ұлғаюы ретінде танылды (*5-ескертілме*). Облигациялардың әділ құны облигацияларды сатып алу күніне жылдық 6,6% нарықтық пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып есептелді.

2022 жылғы 30 желтоқсанда Қор «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ-ның облигацияларын 20 жыл айналу мерзімімен және 7,37% сыйақы мөлшерлемесімен 162.859 миллион теңге мөлшерінде сатып алды. Сатып алу күніне облигациялардың номиналды және әділ құны арасындағы 68.761 миллион теңге мөлшеріндегі айырмашылық «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ-дағы инвестициялардың ұлғаюы ретінде танылды (*5-ескертілме*). Облигациялардың әділ құны облигацияларды сатып алу күніне жылдық 13,99% нарықтық пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып есептелді.

2022 жылғы 31 желтоқсанға негізгі борыш пен сыйақының жалпы баланстық құны 505.752 миллион теңгені құрады (2021 жылғы 31 желтоқсанға: 47.510 миллион теңге).

«Қазақтелеком» АҚ

2022 жылғы 10 қазанда «Қазақтелеком» АҚ 34.000 миллион теңге сомаға облигацияларды мерзімінен бұрын ішінара өтеді. 2022 жылғы 31 желтоқсанға негізгі борыш пен сыйақының жалпы баланстық құны 42.572 миллион теңгені құрады (2021 жылғы 31 желтоқсанға: 77.875 миллион теңге).

8. КРЕДИТТІК МЕКЕМЕЛЕРДЕГІ ҚАРАЖАТ

31 желтоқсанға кредиттік мекемелердегі қаражат мыналарды қамтыды:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
10 ірі жергілікті банк	776.813	381.543
Басқа да жергілікті кредиттік мекемелер	21.422	30.588
Есептелген сыйақы	2.377	2.207
Минусы: күтілетін кредиттік шығын резерві	(7.206)	(5.686)
Кредиттік мекемелердегі қаражаттың жалпы сомасы	793.406	408.652
Минусы: ағымдағы бөлік	(227.886)	(23.743)
Ұзақ мерзімді бөлік	565.520	384.909

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
BBB+(Baa1)-дан BBB(Baa2)-ға дейін рейтинг	400.384	–
BBB-(Baa3)-тен BB-(Ba3)-ке дейін рейтинг	54.006	67.996
B+(B1)-ден B-(B3)-ке дейін рейтинг	346.222	346.342
Минусы: күтілетін кредиттік шығын резерві	(7.206)	(5.686)
	793.406	408.652

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**8. КРЕДИТТІК МЕКЕМЕЛЕРДЕГІ ҚАРАЖАТ (жалғасы)**

31 желтоқсанға кредиттік мекемелердегі қаражат келесі валюталарда білдірілді:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Теңгемен берілген кредиттік мекемелердегі қаражат	793.274	400.077
АҚШ долларымен берілген кредиттік мекемелердегі қаражат	132	8.575
	793.406	408.652

Негізінен кредиттік мекемелердегі қаражат үкімет бекіткен іс-шараларды қаржыландыру мақсатында банктерге және басқа да қаржы ұйымдарына орналастырылған қаражатты (нысаналы қарыздар), сондай-ақ уақытша бос ақша қаражатын басқару саясаты шеңберінде орналастырылған банк депозиттерін білдіреді:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Уақытша бос ақша қаражатын басқару саясатының шеңберінде орналастырылған банк депозиттері	400.516	–
Екінші деңгейдегі банктердегі облигациялық қарыздар	332.482	330.753
Үкімет бекіткен іс-шараларды қаржыландыру мақсатында кредиттік мекемелердегі қаражат	67.614	83.585
Минусы: күтілетін кредиттік шығын резерві	(7.206)	(5.686)
Кредиттік мекемелердегі қаражаттың жалпы сомасы	793.406	408.652
Минусы: ағымдағы бөлік	(227.886)	(23.743)
Ұзақ мерзімді бөлік	565.520	384.909

Уақытша бос ақша қаражатын басқару саясатының шеңберінде орналастырылған банк депозиттері

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша уақытша бос ақша қаражатын басқару саясаты шеңберінде орналастырылған банк депозиттері бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме теңгемен 10% және АҚШ долларымен 1%-ды құрады, өтеу күні 2023 жылғы шілдеден 2024 жылғы ақпанға дейін.

Екінші деңгейдегі банктердегі облигациялық қарыздар

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша екінші деңгейдегі банктердегі облигациялық қарыздар бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме жылдық 8,46%-дан бастап 12,33%-ға дейін болды (2021 жылғы 31 желтоқсанға: 8,46%-дан 12,33%-ға дейін), өтеу күні 2024 жылғы желтоқсаннан бастап 2035 жылғы қарашаға дейін (2021 жылғы 31 желтоқсанға: 2022 жылғы қарашадан бастап 2035 жылғы қарашаға дейін). Облигациялар АҚШ доллармен және теңгемен көрсетілген.

Үкімет бекіткен іс-шараларды қаржыландыру мақсатында кредиттік мекемелердегі қаражат (нысаналы қарыздар)

2022 жылғы 31 желтоқсанға негізінен Үкімет бекіткен іс-шараларды қаржыландыру мақсатында банктерге және басқа да қаржы ұйымдарына орналастырылған қаражат мынадай қаржы ұйымдары мен банктерге теңгемен берілген қарыздар мен банк салымдары көрсетілген:

- «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ 19.416 миллион теңге сомаға (2021 жылы: 19.416 миллион теңге) шағын және орта бизнес субъектілерін қаржыландыру мақсаттары үшін. Бұл қарыз бойынша пайыздық мөлшерлеме жылдық 5,5%-ды құрайды;
- «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ экономиканың басым салаларындағы инвестициялық жобаларға 1.870 миллион теңге мөлшерінде (2021 жыл: 2.081 миллион теңге) кредит беру мөлшерлемесін төмендету үшін. Бұл қарыз бойынша пайыздық мөлшерлеме жылдық 0,2%-ды құрайды;
- Екінші деңгейдегі банктерге ипотекалық қарыздарды қайта қаржыландыруға және студенттерге, Астана мен Алматы қалаларында тұрғын үй объектілерін салуға кредит беруге тиісінше 44.553 миллион теңге және 1.774 миллион теңге мөлшерінде (2021 жыл: тиісінше 51.415 миллион теңге және 1.772 миллион теңге) қарыз берілген. Осы қарыздар бойынша пайыздық мөлшерлемелер жылдық 1%-дан бастап 7,28%-ға дейін құрайды.

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Қордың кредиттік мекемелерде мерзімі өткен қаражаты болмады.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**9. БАСҚА ДА ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР**

31 желтоқсанға басқа да ұзақ мерзімді активтер мынаны қамтыды:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Беруге арналған мүлік	24.611	24.611
SAP лицензиялары	8.256	10.409
Басқалары	9	74
Минусы: құнсыздану резерві	(8.228)	(10.079)
	24.648	25.015

Беруге арналған мүлік

2020 жылғы 29 желтоқсанда Акционер Қорға нарықтық құны 23.797 миллион теңгеге тең болатын темір жол учаскелері күйінде мүлкін кейіннен еншілес ұйымдарға беру үшін берді. Бұл мәміле капиталдағы өзгерістер туралы жеке есепте Акционерге операциялар ретінде танылды.

Сондай-ақ Акционер Қорға нарықтық құны 814 миллион теңге болатын темір жол көлігі күйінде мүлкін берді.

Құнсыздану резерві

2022 жылы Қор 1.851 миллион теңге мөлшерінде SAP лицензиялары бойынша құнсыздану резервін қалпына келтіруді мойындады. Бұл активтердің өтелетін құны лицензияға жоспарланған мұқтаждыққа сүйене отырып айқындалды.

10. БАСҚА ДА ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР

31 желтоқсанға басқа да қысқа мерзімді активтерге мыналар кірді:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржы активтері	202.655	54.190
Акциялардың сатылғаны үшін дебиторлық берешек	164.685	–
Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің ноттары	20.313	52.265
Пайдаланылуы шектеулі ақша қаражаты	18.417	18.417
Алынатын дивидендтер	15.313	–
Басқа да дебиторлық берешек	12.430	12.011
Минусы: күтілетін кредиттік шығын резерві	(28.503)	(28.503)
Қаржылық емес активтер	6.001	5.953
Басқасы	6.001	5.953
	208.656	60.143

Акциялардың сатылғаны үшін дебиторлық берешек

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша акцияларды сатқаны үшін дебиторлық берешек Cooperative KazMunaiGaz U.A Қор алдындағы «KMG Kashagan B.V.» ЖШЖК үлесінің 50%-ын сатқаны үшін берешекті білдіреді. 3.782 миллион АҚШ доллары мөлшеріндегі дебиторлық берешек (бақылауды жоғалту күніне баламасы 1.793.259 миллион теңге) бастапқыда жылдық 4,4% нарықтық мөлшерлемені пайдалана отырып, әділ құны бойынша танылды (*6-ескертілме*). Дебиторлық берешектің әділ құны мен номиналды құны арасындағы айырмашылық «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ-ға 5.760 миллион теңге мөлшерінде инвестициялардың ұлғаюы ретінде танылды (*5-ескертілме*). Дебиторлық берешекті өтеу мерзімі – 2023 жылғы маусым.

Алынатын дивидендтер

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша алынатын дивидендтерге «Электр желілерін басқару жөніндегі қазақстандық компания» АҚ-дан 15.313 миллион теңге мөлшерінде дивидендтер кіреді.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**11. АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ**

31 желтоқсанға ақша қаражаты мен оның баламалары мыналарды қамтыды:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Банктердегі ағымдағы шоттар - АҚШ доллары	322.411	67.366
Банктердегі ағымдағы шоттар - теңгемен	54.439	34.713
Банктердегі ағымдағы шоттар - басқа валюталар	35	45
Мерзімді депозиттер - АҚШ доллары	190.728	174.215
Мерзімді депозиттер - теңгемен	12.210	62.275
Кемінде үш ай өтеудің бастапқы мерзімі бар сатып алу және кері сату («кері репо») шарттары	41.549	54.498
Минусы: күтілетін кредиттік шығын резерві	(94)	(145)
	621.278	392.967

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мерзімді депозиттер бойынша орташа алынған пайыздық мөлшерлеме теңгемен 13,97%, АҚШ долларында 1,74% (2021 жылғы 31 желтоқсанға: теңгемен 8,89%, АҚШ долларында 0,46%); ағымдағы банк шоттары бойынша – теңгемен 0,10%, АҚШ долларында 2,48% (2021 жылғы 31 желтоқсанға: теңгемен 0,13%, АҚШ долларында 0,27%).

12. КАПИТАЛ**Акцияларды шығару**

2021 және 2022 жылдар ішінде Қор ақы төлеу мынадай түрде жүзеге асырылған жай акциялардың эмиссиясын жүргізді:

Акцияларға ақы төлеу	Шығаруға рұқсат етілген және шығарылған акциялардың саны	Бір акцияның номиналды құны, теңге	Жарғылық капитал, миллион теңгемен
2021 жылғы 31 желтоқсанға	3.481.960.408		5.258.657
Ақша қаражатымен жарналар	1.000	9.923.089	9.923
2021 жылғы 31 желтоқсанға	3.481.961.408		5.268.580
Мүлік жарналары	1	239.265.541	239
2022 жылғы 31 желтоқсанға	3.481.961.409		5.268.819

2022 жылғы 31 желтоқсанға Қордың 3.481.961.409 акциясы толығымен төленді (2021 жылғы 31 желтоқсанға: 3.481.961.408 акция).

Мүлік жарналары

2022 жылғы 28 маусымда «ҚР Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті» ММ Қордың 239 миллион теңге әділ құнымен жарғылық капиталына мүліктік жарна жасады. Бұл мүлік «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ жарғылық капиталына берілді (5-ескертіме).

Акционерге басқа да бөлу

2022 жылы Акционердің өкіміне сәйкес Қор 202.445 миллион теңге жалпы сомаға түрлі әлеуметтік жобаларды қаржыландыру бойынша міндеттемелерді (15-ескертіме) капиталдағы өзгерістер туралы жеке есепте Акционерге басқа да бөлу ретінде мойындады (2021 жыл: 65.497 миллион теңге).

Үкіметтен қарыздар бойынша дисконт

2022 жылы Қор Ұлттық банк алдында 137 миллион теңге (2021 жыл: 558 миллион теңге) сомаға облигациялар бойынша міндеттемелерді ішінара мерзімінен бұрын өтеді, осыған орай 78 миллион теңге мөлшерінде (2021 жыл: 278 миллион теңге) Үкіметтен алынған қарыздар бойынша дисконт амортизациясын капиталдағы өзгерістер туралы жеке есепте мойындады (14-ескертіме).

2022 жылғы желтоқсанда Қор 162.859 миллион теңге сомаға облигацияларды орналастырды (14-ескертіме). Номиналды және әділ құн арасындағы 68.762 миллион теңге мөлшеріндегі айырмашылық капиталдағы өзгерістер туралы жеке есепте Үкіметтен алынған қарыздар бойынша дисконт ретінде танылды.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**12. КАПИТАЛ (жалғасы)****Активтерді Акционерге беру**

2021 жылғы 14 сәуірде Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 17 наурыздағы Қаулысының негізінде Қор құны 161 миллион теңге болатын «КОРЭМ» АҚ акцияларын «ҚР Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті» ММ-ге берді. Бұл операция капиталдағы өзгерістер туралы жеке есепте активтердің Акционерге берілуі ретінде көрсетілді.

Дивидендтер

2022 жылғы 4 қазанда Қор Үкіметтің 2022 жылғы 22 қыркүйектегі қаулысына сәйкес Акционерге 2021 жылдың қорытындылары бойынша 170.024 миллион теңге мөлшерінде дивидендтер төледі.

2021 жылғы 30 қарашада Қор Үкіметтің 2021 жылғы 22 қарашадағы қаулысына сәйкес Акционерге 2020 жылдың қорытындылары бойынша 88.337 миллион теңге мөлшерінде дивидендтер төледі.

Акциялардың баланстық құны

ҚҚБ Биржа кеңесінің 2010 жылғы 4 қазандағы шешіміне сәйкес қаржылық есептілікте ҚҚБ бекіткен қағидаларға сәйкес есептелген есептік күнгі бір акцияның (жай және артықшылықты) баланстық құны туралы деректер болуға тиіс.

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Активтердің жиыны	7.976.134	7.636.045
Материалдық емес активтер	(799)	(830)
Міндеттемелер жиыны	(1.479.396)	(1.787.392)
Жай акциялар үшін таза активтер	6.495.939	5.847.823
31 желтоқсандағы жай акциялардың саны	3.481.961.409	3.481.961.408
Бір жай акцияның баланстық құны, теңге*	1.866	1.679

* Бір жай акцияның баланстық құнын ұсыну ҚЕХС-ке жатпайтын көрсеткіш.

Акцияға пайда

<i>Теңгемен</i>	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Акцияға базалық және көбейту пайдасына жай акциялардың орташа өлшенген саны	3.481.961.409	3.481.960.762
Кезеңге акцияға таза пайданың негізгі және көбейтілген үлесі	273,30	62,13

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**13. ҚАРЫЗДАР**

31 желтоқсанға қарыздар, оның ішінде төленетін сыйақы мыналарды қамтыды:

<i>Миллион теңгемен</i>	Шығару сомасы	Өтеу күні	Тиімді сыйақы мөлшерлемесі	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Алынған қарыздар				98.704	630.029
Банк «ВТБ» ЖАҚ	10,4 миллиард рубль	2023	Ресей Федерациясының Орталық Банкінің негізгі мөлшерлемесі + 1,75%	68.095	61.119
«Тау-кен Самұрық» ұлттық тау-кен компаниясы» АҚ	18,4 миллиард теңге	2023	16,07%	15.889	18.442
«First Heartland Jusan Bank» АҚ	20,5 миллиард теңге	2032	6,50%	14.720	16.179
«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ	492 миллиард теңге	2022	8,53-14,18%	–	453.328
«Банк ВТБ» (Қазақстан) АҚ	3 миллиард рубль	2023	Ресей Федерациясының Орталық Банкінің негізгі мөлшерлемесі + 1,75%	–	17.674
«First Heartland Jusan Bank» АҚ	40 миллион АҚШ доллары	2024	3M Libor + 1,39%	–	17.320
«Халық Банкі» АҚ	40 миллион АҚШ доллары	2024	3M Libor + 1,3%	–	17.316
«Банк ВТБ» (Қазақстан) АҚ	25 миллион АҚШ доллары	2026	2,25%	–	10.807
«Сбербанк» АҚ	4 миллиард рубль	2024	Ресей Федерациясының Орталық Банкінің негізгі мөлшерлемесі + 1,8%	–	9.185
«Сбербанк» АҚ	20 миллион АҚШ доллары	2024	3M Libor + 1,39%	–	8.659
Облигациялар				486.481	468.985
Bonds LSE 2021	500 миллион АҚШ доллары	2026	2,36%	229.241	213.291
Bonds KASE 2020	129 миллиард теңге	2023	10,9%	130.295	130.295
Bonds KASE 2018	40,5 миллиард теңге	2024	9,25%	41.468	41.468
Bonds KASE 2018	34,5 миллиард теңге	2024	9,25%	35.324	35.324
Bonds KASE 2017	25 миллиард теңге	2027	10,5%	26.050	26.050
Bond KMG 2017	111 миллиард теңге	2044	10%	19.671	18.438
Bond DBK 2009	114,9 миллиард теңге	2059	6,43-10,22%	4.432	4.119
Қарыздардың жалпы сомасы				585.185	1.099.014
12 ай ішінде өтеуге жататын сома шегерілген				(220.016)	(480.350)
12 айдан кейін өтеуге жататын сомалар				365.169	618.664

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**13. ҚАРЫЗДАР (жалғасы)**

Қарыздар келесі валюталарда білдірілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Теңгемен көрсетілген қарыздар	287.849	743.644
АҚШ долларында көрсетілген қарыздар	229.241	267.393
Ресей рублімен көрсетілген қарыздар	68.095	87.977
	585.185	1.099.014

Қарыздардағы өзгерістер былайша көрсетілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жыл*	2021 жыл*
1 қаңтарға арналған сальдо	1.099.014	999.666
Ақша қаражатымен алынды	33.404	370.704
Есептелген сыйақы	39.294	36.666
Дисконт (21-ескертіле)	(4.459)	(6.795)
Төленген пайыздар	(39.006)	(34.751)
Негізгі борышты төлеу	(95.146)	(312.303)
Дисконт амортизациясы	43.496	37.782
Валютаны қайта есептеу	24.855	8.685
Өзара есепке алу	(516.579)	–
Басқасы	312	(640)
31 желтоқсанға сальдо	585.185	1.099.014

* Қордың кейбір қарыздары бойынша ақша түсімдері мен төлемдері операциялық қызметтен болған ақша ағындарына қосылған, өйткені бұл қарыздар активтерді басқару шеңберінде Қордың негізгі қызметінің бір бөлігі болып табылады.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 13.671 миллион теңге таза баланстық құны бар негізгі құралдар мен инвестициялық мүлік Қордың қарызы бойынша қамтамасыз ету ретінде кепілге қойылды (2021 жылғы 31 желтоқсан: 13.682 миллион теңге).

Алынған қарыздар

«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ-нан (бұдан әрі - «ҚМГ ҰК») пайызсыз қарыз

2015 жылы Қор мен ҚМГ ҰК пайызсыз қарыз шартын жасады, соған сәйкес 2015-2021 жылдары Қор 492.973 миллион теңге жалпы сомаға қарыздар алды. Қарыз Қордың «KMG Kashagan B.V.» ЖШЖК жарғылық капиталын ұлғайту бойынша міндеттемелерін қаржыландыру және Қор «KMG Kashagan B.V.» ЖШЖК акцияларын сатып алу үшін тартқан қарыз шарттары бойынша Қордың шығыстарын өтеу мақсатында алынды.

2022 жылы Қор ҚМГ ҰК-дан 23.605 миллион теңге мөлшерінде қосымша транштар алды, әрі олар Қордың купондық облигациялар бойынша міндеттемелерін өтеуге бағытталды. 1.905 миллион теңге мөлшерінде транштардың берілу күнгі қарыздың номиналды құны мен әділ құны арасындағы айырма жиынтық кіріс туралы жеке есепте қаржылық кіріс ретінде танылды.

Қарызды қайтару және Шарттың қолданылу мерзімін ұзартуға KMG Kashagan B.V. акциялары Қордан кері сатып алынған сәттен жол беріледі. Қарыз қамтамасыз етуді, комиссиясыз, нөлдік сыйақы мөлшерлемесімен берілді.

2022 жылғы 13 маусымда Қор «Kazakhstan Petrochemical Industries Inc.» ЖШС-дағы қатысу үлесінің 49.5%-ын 91.175 миллион теңге жалпы сомаға сатып алу-сату шарты бойынша ҚМГ ҰК-ның берешегімен қарыз бойынша берешекті өзара есепке алуды жүргізді (5-ескертіле).

2022 жылғы 15 қыркүйекте Қор жалпы сомасы 424.587 миллион теңгеге «KMG Kashagan B.V.» ЖШЖК-дағы қатысу үлесінің 50%-ын сату шеңберінде қарызды ауыстыру және өзара есепке алу туралы келісімге және өзгерістермен келісімге сәйкес ҚМГ ҰК-дан берешегі бар қарыз бойынша берешекті өзара есепке алуды жүргізді (6-ескертіле).

«Тау-кен Самұрық» ұлттық тау-кен компаниясы» АҚ-дан қарыз

2021 жылғы 24 желтоқсанда Қор 2022 жылғы 31 желтоқсанда өтеу мерзімімен айналым капиталын толықтыру үшін 18.442 миллион теңге мөлшерінде пайызсыз қаржылық көмек алды.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**13. ҚАРЫЗДАР (жалғасы)****Алынған қарыздар (жалғасы)**

«Тау-кен Самұрық» ұлттық тау-кен компаниясы» АҚ-дан қарыз (жалғасы)

2022 жылғы желтоқсанда Қор мен «Тау-Кен Самұрық» ұлттық тау-кен компаниясы» АҚ қосымша келісімге қол қойды, оған сәйкес өтеу мерзімі 2023 жылғы 31 желтоқсанға дейін ұзартылды және сыйақы мөлшерлемесі қаржылық көмек сомасының 0,01%-ын құрады. 2.554 миллион теңге мөлшерінде келісімнің жасалу күніне қарыздың номиналды құны мен әділ құны арасындағы айырма жиынтық кіріс туралы жеке есепте қаржылық кіріс ретінде танылды.

«Банк ВТБ» (Қазақстан) АҚ-дан қарыз

2022 жылы Қор 25 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (төлем жасау күнгі бағам бойынша баламасы 11.547 миллион теңге) «Банк ВТБ» (Қазақстан) АҚ-ның қарызы бойынша негізгі борышты мерзімінен бұрын толық өтеді.

2022 жылғы 28 ақпанда Қор 3 миллиард рубль мөлшерінде (төлем жасау күнгі бағам бойынша баламасы 14.850 миллион теңге) «Банк ВТБ» (Қазақстан) АҚ-ның қарызы бойынша негізгі борышты мерзімінен бұрын толық өтеді.

«Сбербанк» АҚ-дан қарыз

2022 жылғы 31 қаңтарда Қор 1.6 миллиард рубль мөлшерінде (төлем жасау күнгі бағам бойынша баламасы 8.879 миллион теңге) «Сбербанк» АҚ-ның қарызы бойынша негізгі борышты мерзімінен бұрын толық өтеді.

2022 жылғы 10 наурызда Қор 20 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (төлем жасау күнгі бағам бойынша баламасы 10.196 миллион теңге) «Сбербанк» АҚ-ның қарызы бойынша негізгі борышты мерзімінен бұрын толық өтеді.

«First Heartland Jusan Bank» АҚ-дан қарыз

2022 жылғы 15 шілдеде Қор 40 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (төлем жасау күнгі бағам бойынша баламасы 19.215 миллион теңге) «First Heartland Jusan Bank» АҚ-ның қарызы бойынша негізгі борышты мерзімінен бұрын толық өтеді.

«Халық Банкі» АҚ-дан қарыз

2022 жылғы 15 шілдеде Қор 40 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (төлем жасау күнгі бағам бойынша баламасы 19.215 миллион теңге) «Халық банкі» АҚ-ның қарызы бойынша негізгі борышты мерзімінен бұрын толық өтеді.

Ковенанттар

Қор кредит келісімдерінің талаптары бойынша қаржы және қаржылық емес көрсеткіштердің орындалуын қамтамасыз етуі тиіс. 2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай Қор барлық қаржы және қаржылық емес көрсеткіштерді орындайды.

14. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҮКІМЕТІНІҢ ҚАРЫЗДАРЫ

Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздарына мыналар жатады:

<i>Миллион теңгемен</i>	Өтеу күні	Тиімді сыйақы мөлшерлемесі	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Ұлттық қордың активтері есебінен				
Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі сатып алған облигациялар	2035-2063	5,56-13,99%	672.208	558.982
Үкіметтен алынған басқа да қарыздар	2029-2046	5,15-9,6%	11.396	20.387
Қазақстан Республикасы Үкіметі қарыздарының жалпы сомасы			683.604	579.369
Минусы: ағымдағы бөлік			(3.760)	(10.264)
Ұзақ мерзімді бөлік			679.844	569.105

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**14. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҮКІМЕТІНІҢ ҚАРЫЗДАРЫ (жалғасы)**

Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздарындағы өзгерістер былайша көрсетілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жыл*	2021 жыл*
1 қаңтарға арналған сальдо	579.369	593.221
Ақша қаражатымен алынды	162.859	–
Есептелген сыйақы	17.364	17.445
Дисконт	(68.684)	278
Төленген пайыздар	(17.448)	(17.530)
Негізгі борышты төлеу	(10.776)	(34.454)
Дисконт амортизациясы	20.920	20.409
31 желтоқсанға сальдо	683.604	579.369

* Қордың кейбір қарыздары бойынша ақша түсімдері мен төлемдері операциялық қызметтен болған ақша ағындарына қосылған, өйткені бұл қарыздар активтерді басқару шеңберінде Қордың негізгі қызметінің бір бөлігі болып табылады.

Ұлттық қордың активтері есебінен Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі сатып алған облигациялар

2022 жылғы ақпанда Қор қабылдаған корпоративтік шешімдерге және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2018 жылғы 4 маусымдағы № 323 қаулысымен бекітілген Ұлттық басқарушы холдингтердің, ұлттық холдингтердің, ұлттық компаниялардың және олардың еншілес, тәуелді және олармен үлестес болып табылатын өзге де заңды тұлғалардың активтерін бәсекелес ортаға беруден Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына түсетін түсімдер қағидаларының мерзімінен бұрын өтеу күні қолданыста болған редакциясына сәйкес Қор Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі сатып алған Қор облигацияларының он бірінші шығарылымы шеңберінде 137 миллион теңге сомаға (2021 жыл: 558 миллион теңге) номинал құны бойынша облигацияларды ішінара мерзімінен бұрын өтеуді жүзеге асырды. Осыған орай 78 миллион теңге мөлшерінде (2021 жыл: 278 миллион теңге) Үкіметтен алынған қарыздар бойынша дисконт амортизациясын капиталдағы өзгерістер туралы жеке есепте мойындады (12-ескертпе).

2022 жылғы желтоқсанда жылдық жыл сайынғы купоны 7,37% мөлшеріндегі 542.863 миллион теңге сомаға Қор облигацияларының шығарылымы тіркелді. 2022 жылғы 30 желтоқсанда 162.859 миллион теңге сомаға Қор облигациялары орналастырылды. Облигацияларды Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Ұлттық Қор қаражатының есебінен сатып алды. Осы облигацияларды сатудан түскен қаражат елдің транзиттік және экспорттық әлеуетін ұлғайтуға бағытталған жалпы ұзындығы 836 км болатын «Достық-Мойынты» теміржол учаскесінің екінші жолдарының құрылысын қаржыландыру мақсатында ҚТЖ ҰК-ға қарыз беруге бағытталды (7-ескертпе). Алынған қаражаттың әділ құны 94.097 миллион теңгені құрады. Номиналды және әділ құн арасындағы 68.762 миллион теңге мөлшеріндегі айырмашылық капиталдағы өзгерістер туралы жеке есепте Үкіметтен алынған қарыздар бойынша дисконт ретінде танылды.

15. БАСҚА ДА ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелерге мыналар жатады:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Қаржылық міндеттемелер	128.698	54.084
Түрлі әлеуметтік жобаларды қаржыландыру бойынша міндеттемелер	127.276	52.755
<i>Астана қаласында 200 орынды Ұлттық шұғыл медицина үйлестіру орталығын және Алматы қаласында 350 орынды Ұлттық инфекциялық аурулар ғылыми орталығын салу</i>	90.976	26.255
<i>Астана қаласында Қазақстанның гимнастика федерациясының орталығын салу</i>	16.200	18.000
<i>Жетісу облысы өңірі халқының әлеуметтік осал топтары үшін тұрғын үйлерді салу</i>	11.600	–
<i>Астана қаласында отбасылық демалыс паркін салу</i>	8.500	8.500
Басқалары	1.422	1.329
Қаржылық емес	1.490	1.337
Басқалары	1.490	1.337
Басқа да ағымдағы міндеттемелердің жалпы сомасы	130.188	55.421

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**15. БАСҚА ДА ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)****Түрлі әлеуметтік жобаларды қаржыландыру бойынша міндеттемелер**

2022 жылы Акционер өкімдерінің негізінде Қор 202.445 миллион теңге жалпы сомаға (2021 жылы: 65.497 миллион теңге) түрлі әлеуметтік жобаларды қаржыландыру бойынша міндеттемелерді мойындады (12-ескертпе).

2022 жылдың ішінде нақты аударылған қаражат 129.827 миллион теңге (2021 жыл: 67.097 миллион теңге) болды.

16. ҚАРЖЫЛЫҚ КЕПІЛДІКТЕР БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

31 желтоқсанға қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелерге мыналар кірді:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
1 қаңтарға	53.588	43.427
Жыл ішінде берілген кепілдіктер	33.190	17.103
Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер амортизациясы	(6.359)	(6.942)
31 желтоқсанға	80.419	53.588
Минусы: ағымдағы бөлік	(7.824)	(5.195)
Ұзақ мерзімді бөлік	72.595	48.393

Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер өз еншілес ұйымдары мен бірлескен кәсіпорынның қызметін және қолданыстағы келісімшарттарын қаржыландыру үшін қаржылық мекемелер берген кепілдіктер бойынша Қордың міндеттемелерін білдіреді (5 және 6-ескертпелер). Кепілдік шарттарының негізгі бөлігі Қорға өтемақының болмауы талабында жасалған. 2022 жылғы 31 желтоқсанда берешектің жалпы кепілдікті сомасы 2.170 миллион АҚШ долларын және 182.746 миллион теңгені (2021 жылғы 31 желтоқсан: тиісінше 1.884 миллион АҚШ доллары, 155.873 миллион теңге) құрайды.

17. ПАЙЫЗДЫҚ КІРІСТЕР

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін пайыздық кірістерге мыналар кіреді:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Берілген қарыздар бойынша дисконт амортизациясы	49.929	33.099
Облигациялар бойынша сыйақы	46.807	39.070
Берілген қарыздар бойынша сыйақы	11.571	11.870
	108.307	84.039

18. ПАЙЫЗДЫҚ ШЫҒЫСТАР

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін пайыздық шығыстарға мыналар кіреді:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Шығарылған облигациялар мен алынған қарыздар бойынша сыйақы	41.576	41.628
Қаржылық міндеттемелер бойынша дисконт амортизациясы	22.152	21.656
Бастапқы мойындау кезінде қаржы активтерін дисконттаудан болған шығын	–	441
	63.728	63.725

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**19. ДИВИДЕНДТЕРДЕН ТҮСКЕН КІРІС**

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
«KMG Kashagan B.V.» ЖШЖК	264.333	–
«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ	180.847	45.212
«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ	170.541	112.561
«Тау-кен Самұрық» ұлттық тау-кен компаниясы» АҚ	88.819	45.537
«Электр желілерін басқару жөніндегі қазақстандық компания» АҚ («КЕГОК»)	27.212	37.377
«Қазақтелеком» АҚ	20.001	9.642
«Самұрық-Энерго» АҚ	2.041	3.242
«Samruk-Kazyna Construction» АҚ	2.031	1.020
Басқа да еншілес ұйымдар	1.889	297
	757.714	254.888

2022 жылы Қор 741.738 миллион теңге мөлшеріндегі ақша қаражаты күйінде дивидендтер алды (2021 жылы: 253.502 миллион теңге).

20. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

31 желтоқсанда аяқталған жылғы жалпы және әкімшілік шығыстар мыналарды қамтыды:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Демеушілік көмек және қайырымдылық	7.388	7.137
Жалақы бойынша шығыстар	3.278	3.354
Бөгде ұйымдардың қызметтері	1.747	2.423
Жөндеу және қызмет көрсету	869	862
Салықтар	754	1.150
Тозу және амортизация	728	2.147
Есепке алынбаған ҚҚС	659	693
Аудиторлық, кеңес беру және ақпараттық шығыстар	318	173
Басқасы	5.132	6.480
	20.873	24.419

Демеушілік көмек және қайырымдылық

Қор жыл сайын өзінің Қайырымдылық бағдарламасына сәйкес қайырымдылыққа нысаналы трансферттерді бөліп отырады. Қайырымдылыққа арналған нысаналы трансферте «Самұрық-Қазына Trust» Корпоративтік қоры – бірегей Оператор арқылы іске асырылатын бірқатар жобаны қаржыландыру үшін берілді.

Басқасы

Басқа да шығыстарға басқа да әкімшілік шығыстар жатады, оның ішінде жалпы сомасы 324 миллион теңге (2021 жылы: 340 миллион теңге) жалпы сомада басқару органының – Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақылары бойынша шығыстар, және 1.407 миллион теңге (2021 жылы: 1.185 миллион теңге) жалпы сомада ведомстволық бағынысты ұйымдардың операциялық қызметін қамтамасыз ету үшін қаражат және Қордың операциялық қызметін қамтамасыз ету үшін өзге де әкімшілік шығыстар жатады.

21. ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІСТЕР

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін қаржылық кірістерге мыналар кіреді:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
«Кері репо» операциялары және ҚР Ұлттық банктің ноттары бойынша кірістер	23.350	4.764
Банк депозиттері бойынша сыйақы	21.041	8.775
Қаржылық кепілдіктер бойынша кірістер	6.699	7.002
Алынған қарыздар бойынша дисконт	4.459	6.795
Ағымдағы банк шоттары бойынша сыйақы	4.372	175
Қаржы активтері бойынша дисконт амортизациясы	2.095	324
Басқасы	2.138	317
	64.154	28.152

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**22. ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫСТАР**

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін қаржылық шығыстарға мыналар кіреді:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Алынған қарыздар бойынша дисконт амортизациясы	41.552	36.536
Қарыздар мен облигациялардың сыйақылары бойынша шығыстар	15.793	12.483
Басқасы	4.020	501
	61.365	49.520

23. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАРҒА САЛЫНҒАН ИНВЕСТИЦИЯЛАРДЫҢ ШЫҒУЫНАН ТҮСКЕН КІРІС

2022 жылғы 13 маусымда Қор «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ пайдасына жалпы құны 91.175 миллион теңгеге «Samruk-Kazyna Odeu» ЖШС жарғылық капиталын азайту есебінен алынған (5-ескерпне) «Kazakhstan Petrochemical Industries Inc.» ЖШС-дағы қатысу үлесінің 49,5%-ын өткізді. Сатып алу-сату мәмілесінің нәтижесінде Қор 790 миллион теңге мөлшерінде бірлескен кәсіпорынға инвестициялардың есептен шығарылуынан болған таза шыңынды жиынтық кіріс туралы жеке есепте мойындады.

2022 жылғы 15 қыркүйекте Қор «KMG Kashagan B.V.» ЖШЖК компаниясының 50% үлесін Cooperative KazmunaiGaz U.A пайдасына 3.782 миллион АҚШ долларына сатты (бақылаудан айырылу күнгі баламасы 1.793.259 миллион теңге). Мәміленің нәтижесінде Қор 298.318 миллион теңге мөлшерінде бірлескен кәсіпорынға инвестициялардың есептен шығарылуынан болған таза кірісті жиынтық кіріс туралы жеке есептің құрамында мойындады.

24. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

31 желтоқсанда аяқталған жылдарға табыс салығы бойынша шығыстар мынаны қамтиды:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар	12.398	–
Төлем көзінен ұсталатын корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	5.046	2.941
	17.444	2.941

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қорға 20% қолданыстағы ресми мөлшерлеме (2021 жылғы 31 желтоқсанда: 20%) бойынша корпоративтік табыс салығы салынады.

Бухгалтерлік пайдан бастап табыс салығы бойынша шығыстарға табыс салығының нормативтік мөлшерлемесі бойынша табыс салығын есептегенге дейін есептелген табыс салығы бойынша шығыстарды салыстыру былайша көрсетіліп отыр:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайда	969.075	219.270
Табыс салығының ресми мөлшерлемесі	20%	20%
Табыс салығы бойынша теориялық шығыстар	193.815	43.854
Кейінге қалдырылған салық бойынша мойындалмаған салық активтеріндегі өзгеріс	(53.888)	6.430
Демеушілік көмек пен қайырымдылық шығыстары	1.971	1.427
Берілген қарыздар мен кредиттік мекемелердегі қаражаттың құнсыздану резервтері	(6.526)	255
Дивидендтерден түскен кіріс	(151.543)	(50.978)
Еншілес ұйымдағы үлестің шығуынан түскен кіріс	2.777	–
Бірлескен кәсіпорындардың шығуынан түскен кіріс	(212)	–
Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелері бойынша дисконт	(2.998)	(47)
Қаржылық кепілдіктер бойынша кірістер	(1.699)	(1.388)
Еншілес ұйымдарға салынған инвестициялардың құнсыздануы	46.492	2.440
Басқа да салық салынбайтын кірістер	(11.706)	–
Басқа да есептен шығарылмайтын шығыстар	961	948
Жиынтық кіріс туралы жеке есепте көрсетілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	17.444	2.941

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**24. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)**

Активтер мен міндеттемелерді есептеу үшін салық негізімен жеке қаржылық есептілікте көрсетілген сома арасындағы уақытша айырмаларға есептік күні қолданылған заңмен белгіленген салық мөлшерлемесін қолдану арқылы есептелген кейінге қалдырылған салық сальдосы мыналарды қамтиды:

<i>Миллион теңгемен</i>	Пайдаға және шығынға Жатқызылғаны		Пайдаға және шығынға жатқызылғаны		
	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Кейінге қалдырылған салық активтері					
Сыйақы күйіндегі кірістен төлем көзінен ұсталған корпоративтік табыс салығы сомасының есептелген корпоративтік табыс салығының сомасынан асуы	–	(60.261)	60.261	2.941	57.320
Кредиттік мекемелердегі қаражат	19.006	(2.158)	21.164	(2.251)	23.415
Берілген қарыздар	379	(22)	401	(211)	612
Негізгі құралдар	192	192	–	–	–
Басқа да міндеттемелер	490	(166)	656	(154)	810
Минусы: кейінге қалдырылған салық бойынша танылмаған активтер	(1.676)	(53.888)	(55.564)	(6.430)	(49.134)
Кейінге қалдырылған салық активтері	18.391	(8.527)	26.918	(6.105)	33.023
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері					
Қарыздар	(18.377)	8.176	(26.553)	6.224	(32.777)
Негізгі құралдар	–	198	(198)	(198)	–
Басқа да дебиторлық берешек	(14)	153	(167)	79	(246)
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	(18.391)	8.527	(26.918)	6.105	(33.023)
Кейінге қалдырылған салық активтері/(міндеттемелер)	–	–	–	–	–

Кейінге қалдырылған салық активтері/міндеттемелер болашақта соған қатысты актив пайдаланылуы мүмкін салық салынатын пайданың болу ықтималдығы бар дәрежеде ғана танылады. Кейінге қалдырылған салық активтері/міндеттемелері олармен байланысты салық жеңілдіктері жүзеге асырылатындығының ықтималдылығы жоқ дәрежеде азаяды.

Еншілес және бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар, ең бастысы, дивидендтер арқылы өтеледі. Еншілес және бірлескен кәсіпорындардың дивидендтері салық салудан босатылған, сондықтан Қор бұл инвестициялардың бөлінбеген пайдасына кейінге қалдырылған салықты мойындамады.

25. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР

Байланысты тараптар Қор тобының компанияларын және Үкімет бақылайтын өзге де компанияларды, Қордың негізгі басқарушы персоналын, өзге де байланысты тараптарды қамтиды. Байланысты тараптармен жасалған мәмілелер тараптар арасында келісілген, байланысты және кейбір реттелетін қызметтерді есепке алмағанда үшінші тарапқа қолданылатын тарифтермен берілетін, нарық мөлшерлемесі бойынша жүзеге асырылмаған жағдайларда жүзеге асырылған.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**25. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)**

Мына кестелерде 2022 және 2021 жылдар ішінде байланысты тараптармен жасалған мәмілелердің жалпы сомалары және 2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы тиісті сальдо келтірілген:

<i>Миллион теңгемен</i>		Байланысты тараптардың берешегі	Байланысты тараптар алдындағы берешек	Байланысты тараптарда орналастырылған ақша қаражаты, депозиттер мен ақша баламалары
Еншілес ұйымдар	2022 жылғы 31 желтоқсан	1.587.792	66.264	10.029
	2021 жылғы 31 желтоқсан	617.809	520.818	–
Қауымдасқан компаниялар және еншілес ұйымдардың бірлескен кәсіпорындары	2022 жылғы 31 желтоқсан	5.015	–	–
	2021 жылғы 31 желтоқсан	5.320	–	–
Мемлекет бақылайтын басқа да кәсіпорындар	2022 жылғы 31 желтоқсан	144.654	754.492	54.221
	2021 жылғы 31 желтоқсан	148.156	652.199	34.660

2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша байланысты тараптардың берешегі өзге де дебиторлық берешекті, берілген қарыздарды және қаржылық жалдау бойынша берешекті қамтиды, ал байланысты тараптарға берешек өзінің еншілес ұйымдарының және өзге де байланысты тараптардың қызметін және елеулі келісімшарттарын қаржыландыру үшін қаржы мекемелеріне берілген кепілдіктер бойынша Қордың кредиторлық берешегін, қарыздарын, міндеттемелерін қамтиды.

<i>Миллион теңгемен</i>		Дивидендтер ден түскен кіріс	Байланысты тараптардан сатып алу	Байланысты тараптарға сатудан түскен кіріс
Еншілес ұйымдар	2022 жыл	493.381	2.964	1.885.025
	2021 жыл	254.888	4.414	563
Бірлескен кәсіпорындар	2022 жыл	264.333	–	–
	2021 жыл	–	–	–
Қауымдасқан компаниялар және еншілес ұйымдардың бірлескен кәсіпорындары	2022 жыл	–	35	–
	2021 жыл	–	–	–

<i>Миллион теңгемен</i>		Байланысты тараптарға есептелген сыйақы	Байланысты тараптарға есептелген сыйақы	Байланысты тараптарға есептелген қаржылық кірістер	Байланысты тараптарға есептелген қаржылық шығыстар
Еншілес ұйымдар	2022 жыл	67.371	5.058	7.576	41.604
	2021 жыл	42.895	5.118	5.823	36.536
Қауымдасқан компаниялар және еншілес ұйымдардың бірлескен кәсіпорындары	2022 жыл	473	–	–	–
	2021 жыл	491	–	–	–
Мемлекет бақылайтын басқа да кәсіпорындар	2022 жыл	8.727	43.844	691	–
	2021 жыл	8.772	44.787	198	–

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**25. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)**

2022 және 2021 жылдар ішінде байланысты тараптармен жасалған мәмілелердің болмысы жеке қаржылық есептілікке тиісті ескертпелерде көрсетілген.

Қоса беріліп отырған жиынтық кіріс туралы жеке есептегі жалпы және әкімшілік шығыстарға қосылған Қордың негізгі басқарушы персоналына төленген жалпы сыйақы сомасы тиісінше 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылы 730 миллион теңгені (2021 жылы: 615 миллион теңге) құрады. Көрсетілген сомалар 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылы жалпы сомасы 324 миллион теңге (2021 жылы: 340 миллион теңге) болған басқару органы – Директорлар кеңесі мүшелерінің тәуелсіз директорлардың сыйақысын қамтиды.

Атқарушы органның мүшелеріне төленген сыйақы салықтар мен зейнетақы аударымдарын және бір жылдағы жұмыс нәтижелері бойынша өзге де төлемдерді ескере отырып, жалақы бойынша шығыстардан тұрады.

26. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ

Қордың негізгі қаржылық міндеттемелерінің құрамына кредиттік мекемелерден және Үкіметтен алынған қарыздар, шығарылған облигациялар, қаржы кепілдіктері және өзге де кредиторлық берешек кіреді. Көрсетілген қаржы құралдары, ең бастысы, Қордың операцияларына қаржыландыру тарту үшін пайдаланылады. Қордың қаржылық активтерінің құрамына еншілес ұйымдар мен кредиттік мекемелер берген қарыздар, банктік депозиттер, өзге де қаржылық активтер, өзге де дебиторлық берешек, сатып алынған облигациялар мен мемлекеттік бағалы қағаздар, оның тікелей операциялық қызметі нәтижесінде пайда болатын ақша және оның баламалары кіреді.

Қор нарық тәуекеліне, пайыздық мөлшерлемелерге байланысты тәуекелге, кредит тәуекеліне, валюта тәуекеліне және өтімділік тәуекеліне ұшырауы мүмкін.

Пайыздық мөлшерлемелермен байланысты тәуекел

Сыйақы мөлшерлемелерімен байланысты тәуекел нарықтағы сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеруі нәтижесінде қаржы құралы құнының құбылу тәуекелін білдіреді.

Қордың сыйақы мөлшерлемелеріне байланысты тәуекелге ұшырауы негізінен құбылмалы пайыз мөлшерлемесімен Қор алған қарызға жатқызылады (*14-ескертпе*).

Мына кестеде Қордың салық салынғанға дейінгі пайдасының пайыздық мөлшерлемелердегі ықтимал өзгерістерге сезімталдығы берілген, бұл ретте барлық басқа параметрлер тұрақты шамалармен алынды. Қор капиталына әсер етуі жоқ.

<i>Миллион теңгемен</i>	Базистік тармақтардағы ұлғаю/ азаю	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
2022 жыл		
АҚШ доллары	+2,45	(5.251)
	-2,45	5.251
Ресей рублі	+2,45	(1.470)
	-2,45	1.470
2021 жыл		
АҚШ доллары	+1,25	(3.343)
	-0,25	669
Ресей рублі	+1,25	(1.079)
	-0,25	216

Кредиттік тәуекел

Қордың қаржы құралдарымен болған шарттардың талаптарын контрагенттердің орындамауы нәтижесінде пайда болған кредиттік тәуекел, әдетте, контрагенттер міндеттемелерінің шамасы осы контрагенттердің алдындағы Қордың міндеттемелерінен асып кеткен жағдайлар болған кезде, сомалармен шектеледі.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**26. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Кредиттік тәуекел (жалғасы)**

Қордың саясаты кредитке қабілетті контрагенттердің бірқатарымен қаржы құралдарымен операциялар жасауды көздейді. Кредиттік тәуекелге бейімділіктің ең жоғарғы шамасы әрбір қаржы активінің баланс құнына тең. Қор өзінің ең жоғары тәуекел шамасы есепті күні көрсетілген құнсыздануға арналған резервтерді шегере отырып берілген қарыздардың (7-ескертпе), кредиттік мекемелердегі қаражаттардың (8-ескертпе), басқа да ұзақ мерзімді қаржы активтерінің, басқа да активтердің (9, 10-ескертпелер) сомасында және ақша қаражаты мен оның баламаларында (11-ескертпе) көрсетіледі деп санайды. Шығарылған қаржылық кепілдік үшін кредиттік тәуекелдің ең жоғары деңгейі осы Ескертпенің «Өтімділік тәуекелі» бөлімінде көрсетілгендей кепілдік берілген қарыз шартының номиналды құнына тең.

Кредиттік тәуекелдің жинақталуы оларға қатысты экономикалық жағдайлардың немесе өзге де жағдайлардың өзгеруі олардың өз міндеттемелерін орындау қабілетіне бірдей әсер етеді деп күтуге негіз бар бір қарыз алушының немесе қызмет шарттарымен қарыз алушылар тобы берешегінің бірнеше сомасы болған кезде туындауы мүмкін.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі Қордың өзінің қаржылық міндеттемелерін орындау үшін қаражат тарту кезіндегі қиындықтарға ұшырау мүмкіндігіне байланысты. Өтімділік тәуекелі қаржы активін оның әділ құнына жақын болатын құн бойынша шұғыл түрде өткізе алмауының нәтижесінде туындауы мүмкін.

Өтімділікке қойылатын талаптар тұрақты түрде бақыланып отырады және Қор басшылығы міндеттемелердің пайда болуына қарай оларды орындау үшін жеткілікті көлемде қаражаттың болуын қадағалап отырады.

Мына кестеде 2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша осы міндеттемелерді өтеу мерзімдері бөлінісінде Қордың қаржылық міндеттемелері бойынша дисконтталмаған шарттық төлемдер туралы ақпарат берілген.

<i>Миллион теңгемен</i>	1 айға дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	>5 жыл	Жиыны
2022 жылғы 31 желтоқсанға						
Қарыздар	283	1.400	105.523	251.873	245.925	605.004
Қазақстан Республикасы						
Үкіметінің қарыздары	–	24	27.735	204.440	2.028.887	2.261.086
Қаржылық кепілдіктер*	16.628	1.183	17.811	266.182	884.795	1.186.599
Басқа да міндеттемелер	1.249	13.054	121.897	–	–	136.200
Жиыны	18.160	15.661	272.966	722.495	3.159.607	4.188.889
<i>Миллион теңгемен</i>						
2021 жылғы 31 желтоқсанға						
Қарыздар	295	1.412	528.433	387.133	274.303	1.191.576
Қазақстан Республикасы						
Үкіметінің қарыздары	13	24	21.298	173.638	1.851.202	2.046.175
Қаржылық кепілдіктер*	11.876	946	12.823	181.444	761.800	968.889
Басқа да міндеттемелер	–	905	52.755	–	–	53.660
Жиыны	12.184	3.287	615.309	742.215	2.887.305	4.260.300

* Компания қаржылық кепілдіктерді өтеу мерзімдері бойынша өтімділік кестесіне қосады. Алайда қаржылық кепілдіктер бойынша ақша қаражатының кетуі белгілі бір оқиғаларға тәуелді болады. Қаржылық кепілдік – бұл шарт, соған сай эмитент құралды ұстаушыға белгілі бір борышкердің төлемді борыштық құралдың бастапқы немесе қайта қаралған талаптарына сәйкес жасауға қабілетті болмай қалуына орай шеккен шығынды өтеу мақсатында белгілі бір төлемдерді жасауға міндетті. 2022 және 2021 жылдары қаржылық кепілдіктерді пайдалану жағдайлары болған жоқ.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**26. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Валюталық тәуекел**

Шетел валютасындағы банктердегі ағымдағы шоттардан басқа, Қор шетелдік валютада ұзақ мерзімді кредиттер мен қарыздардың қомақты сомасын тартады әрі береді, сондықтан да валюта тәуекеліне ұшырауы ықтимал.

Келесі кестеде Қордың табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайдасының/(шығынының) (ақша активтері мен міндеттемелердің әділ құнындағы мүмкін өзгерістерге байланысты) барлы басқа параметрлердің өзгермеуі талабымен шетел валюталарын айырбастау бағамдарындағы ықтимал өзгерістерге сезімталдығы көрсетілген. Табыс салығы есепке алынғанға дейін Қор пайдасының/(шығынының) басқа шетел валюталарының айырбастау бағамдарындағы ықтимал өзгерістерге сезімталдығын талдау ықпалы Қордың жеке қаржылық есептілігі үшін елеусіз. Қор капиталына әсер етуі жоқ.

<i>Миллион теңгемен</i>	Айырбастау бағамдарындағы ұлғаю / (кему)	Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі шығынға/ пайдаға әсері
2022 жыл		
АҚШ доллары	21% (21%)	61.682 (61.682)
Ресей рублі	22% (22%)	(12.190) 12.190
2021 жыл		
АҚШ доллары	13% (10%)	16.960 (13.046)
Ресей рублі	13% (13%)	(9.919) 9.686

Капиталды басқару

Мүдделі тараптардың үздіксіз қызметі мен олар үшін пайданы көбейту мақсатында капиталдың жеткілікті болуының қалыпты деңгейі мен тұрақты кредитті төлей алу қабілетін қамтамасыз ету капиталды басқарудың негізгі мақсаты болып табылады. Қор капиталды басқарады және экономикалық жағдайлардағы өзгерістерді ескере отырып, оның құрылымы мен көлеміне өзгерістер енгізеді. Капиталдың оңтайлы құрылымын қолдау үшін Қор акциялар шығаруы және қарыз қаражатын тартуы мүмкін.

Қорда капиталды басқару қызметті одан кейін қаржыландыру үшін ақша ресурстарын оңтайлы тиімді талаптарда тарту, сондай-ақ Қор алдында тұрған стратегиялық міндеттерді шешу үшін инвестициялау арқылы жүзеге асырылады. Капиталды басқару процесіне капитал нарығындағы ағымдағы талаптарға, қарыз капиталы мен капиталдың әр класымен байланысты тәуекелдердің құнына үнемі мониторинг жасау жатады.

Қор капиталына қатысты Басшылық шекті коэффициентті белгіледі – қарыз капиталының меншікті капиталға ара қатынасы, оның мәні 4:1 пропорциясынан аспауы тиіс. Бұл шекті коэффициент есепті кезең ішінде және есепті күнгі жағдай бойынша бұзылмады. Қордың Борышты басқару жөніндегі саясатына сәйкес қарыз қаражатының құнына қарыздарды тарту, борыштық бағалы қағаздарды шығару, қаржылық жалдау, туынды қаржы құралдарын сатып алу не сату және ұзақ мерзімді активтерді ҚЕХС-ке сәйкес сатып алғаны үшін төлемдер бойынша мерзімді ұзарту нәтижесінде туындаған міндеттемелердің әділ құнының сомалары, сондай-ақ заңды тұлғалардың міндеттемелері бойынша кепілдік берілген негізгі борыштың номиналды сомалары жатады.

Кестеде 31 желтоқсанға қарыз капиталының меншікті капиталға ара қатынасының мәні көрсетілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Қарыздар	585.185	1.099.014
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары	683.604	579.369
Борыш жиыны	1.268.789	1.678.383
Минусы: ақша қаражаты мен оның баламалары	(621.278)	(392.967)
Таза борыш жиыны	647.511	1.285.416
Капитал жиыны	6.496.738	5.848.653
Меншікті капиталға қарыз капиталының қатынасы	0,20	0,29

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**26. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Әділ құнды бағалау көздерінің иерархиясы**

Қор бағалау модельдері бөлінісінде қаржы құралдарының әділ құнын белгілеу және ол туралы ақпаратты ашып көрсету үшін мына иерархияны пайдаланады:

- 1-деңгей: бірдей активтер немесе міндеттемелер бойынша белсенді нарыққа арналған бағалар (ешқандай да түзетулерсіз);
- 2-деңгей: барлық шығыс деректері көрсетілетін әділ құнына айтарлықтай әсер ететін басқа да әдістер нарықта тікелей немесе жанама байқалады;
- 3-деңгей: бақыланатын нарықтық ақпаратқа негізделмейтін әділ құнды көрсетуге біршама әсер ететін бастапқы деректерде қолданылатын әдістер.

Қаржы құралдарының әділ құны

2022 және 2021 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қордың қаржы құралдарының баланстық құны төменде берілген қаржы құралдарын қоспағанда, олардың әділ құнына негіздемелі түрде жақындау болып табылады:

Миллион теңгемен	Баланстық құн	Әділ құны	2022 жыл		
			Пайдалана отырып әділ құнды бағалау		
			Белсенді нарықтағы баға белгілеулері (1-деңгей)	Елеулі бақыланатын деректер (2-деңгей)	Елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер (3-деңгей)
Қаржы активтері					
Кредиттік мекемелердегі қаражат (8-ескертпе)	793.406	749.140	–	749.140	–
Тіркелген сыйақы мөлшерлемесі бар қарыздар (7-ескертпе)	1.549.223	1.420.701	–	1.326.946	93.755
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноттары (10-ескертпе)	20.313	20.313	20.313	–	–
Акциялардың сатылғаны үшін дебиторлық берешек (10-ескертпе)	164.685	163.218	–	–	163.218
Қаржылық міндеттемелер					
Алынған қарыздар (13-ескертпе)	585.185	541.800	198.715	343.085	–
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары (14-ескертпе)	683.604	509.900	–	509.900	–
Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер (16-ескертпе)	80.419	161.003	–	161.003	–
Басқа да міндеттемелер	127.276	126.460	–	–	126.460

2022 жылы әділ құн иерархиясының 1-деңгейі мен 2-деңгейі арасындағы аударымдар жасалған жоқ.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**26. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)**

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жыл				
	Баланстық құн	Әділ құны	Пайдалана отырып әділ құнды бағалау		
			Белсенді нарықтағы баға белгілеулері (1-деңгей)	Елеулі бақыланатын бастапқы деректер (2-деңгей)	Елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер (3-деңгей)
Қаржы активтері					
Кредиттік мекемелердегі қаражат (8-ескертпе)	408.652	394.175	–	394.175	–
Тіркелген сыйақы мөлшерлемесі бар қарыздар (7-ескертпе)	741.421	679.825	–	584.494	95.331
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноттары (10-ескертпе)	52.265	52.265	52.265	–	–
Қаржылық міндеттемелер					
Алынған қарыздар (13-ескертпе)	1.099.014	1.087.627	213.293	874.334	–
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары (14-ескертпе)	579.369	374.861	–	374.861	–
Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер (16-ескертпе)	53.588	49.606	–	49.606	–
Басқа да міндеттемелер	52.755	52.755	–	–	52.755

Қаржылық қызметпен негізделген міндеттемелердегі өзгеріс

<i>Миллион теңгемен</i>	2022 жыл					
	2022 жылғы 1 қаңтар	Ақша ағындары	Валюта бағамдарының өзгеруі	2022 жылы есептелгені	Басқалары	2022 жылғы 31 желтоқсан
Басқа да міндеттемелер	52.755	(129.827)	–	202.445	1.904	127.277
Дивидендтерді төлеу берешегі	–	(170.024)	–	170.024	–	–
Үкімет қарыздары	378.248	(137)	–	–	7.729	385.840
Алынған қарыздар	174.808	(85.347)	10.481	–	–	99.942
Басқа да облигациялар	286.271	–	16.462	–	711	303.444
Қаржылық қызмет бойынша міндеттемелер жиыны	892.082	(385.335)	26.943	372.469	10.344	916.503

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жыл					
	2021 жылғы 1 қаңтар	Ақша ағындары	Валюта бағамдарының өзгеруі	2021 жылы есептелгені	Басқалары	2021 жылғы 31 желтоқсан
Басқа да міндеттемелер	54.027	(67.097)	154	65.432	239	52.755
Дивидендтерді төлеу берешегі	–	(88.337)	–	88.337	–	–
Үкімет қарыздары	371.793	(558)	–	–	7.013	378.248
Алынған қарыздар	363.815	(196.021)	7.014	–	–	174.808
Басқа да облигациялар	75.000	211.271	–	–	–	286.271
Қаржылық қызмет бойынша міндеттемелер жиыны	864.635	(140.742)	7.168	153.769	7.252	892.082

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**27. СЕГМЕНТТІК ЕСЕПТІЛІК**

Шоғырландырылған деңгейдегі операциялық сегменттер өндірілетін өнім және әртүрлі нарықтарда көрсетілетін қызметтер негізінде білдірілген. Басқару мақсатында Топ алты негізгі операциялық сегментті анықтады: мұнай-газ химиясы, тау-кен өндіру, тасымалдау, коммуникациялар, энергетика, өнеркәсіп. Қор Басқармасы негізгі операциялық шешімдерді қабылдайтын және ресурстарды бөлу және қызмет тиімділігін бағалау туралы шешімдер қабылдау мақсатында әрбір бизнес-бөлімше қызметінің нәтижелерін талдайтын орган болып табылады. Сегменттік есептілік бойынша ашып көрсетулер 8 ҚЕХС (IFRS) сәйкес 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін аралық шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 38-ескертпесінде көрсетілген.

28. ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР**Салық салу**

Қазақстандық салық заңнамасы мен нормативтік-құқықтық актілері үздіксіз өзгерістер мен түрлі түсіндірмелердің нысаны болып табылады. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдарының арасындағы пікірлерде болатын келіспеушіліктер сирек емес, оған қоса ҚЕХС бойынша қаржылық есептілікте кірістерді, шығыстарды және басқа да баптарды мойындау тәсілдері. Қазіргі кезде қолданып отырған, Қазақстанда қолданылатын заңдардың негізінде анықталған құқық бұзушылықтар үшін қарастырылған айыппұлдар мен өсімақылар жүйесі аса қатаң болып отыр. Қазақстандық салық салу жүйесінің екіұштылығына орай салықтардың, айыппұл санкциялары мен өсімпұлдардың нақты сомасы, егер олар болса, қазіргі уақытқа дейін шығыстарға жатқызылған және 2022 жылғы 31 желтоқсанға есептелген сомадан асып кетуі мүмкін.

Басшылық 2022 жылғы 31 желтоқсанда қолданылатын заңнаманы түсіндіру сәйкес болады және резервтер осы жеке қаржылық есептілікте есептелген немесе ашылып көрсетілген жағдайлардан басқа, Қордың салықтар жөніндегі ұстанымы расталатын ықтималдық бар деп санайды.

Соттың істі қарауы

Қорға тиесілі Kashagan B.V. акцияларының қамауға алынуына орай Қор шағымы бойынша Стати мырзаға және онымен байланысты тараптарға қарсы басталған сот ісі

2017 жылғы 14 қыркүйекте Амстердам қ. соты шешімінің негізінде Қордың оған тиесілі құны 5,2 миллиард АҚШ доллары болатын ҚМГ Қашаған Б.В. акцияларының 50% қатысты құқықтарына бұл акцияларға билік ету бөлігінде шектеу (бұдан әрі – «шектеу») салынды.

Аталған шектеу 2013 жылы Стокгольм Сауда палатасының Төрелік институты жанындағы төрелік трибунал шығарған Анатолий Стати, Габриэль Стати, Ascorm тобы СА және Терра РАФ Транс Трейдинг Лтд. Қазақстан Республикасына қарсы іс бойынша төрелік шешімді тану және Нидерландыда орындау жөніндегі талапты қамтамасыз ету шеңберінде салынды.

2020 жылғы 14 шілдеде Амстердам қаласының Апелляциялық соты Нидерландтардың аумағында Қазақстан Республикасына қарсы 2013 жылы шыққан арбитраждық шешімді мойындау туралы шешімді қабылдады, сот Қорға қатысты арбитраждық шешімнің орындалуы туралы Стати талабын қабылдамады.

2020 жылғы 18 желтоқсанда Жоғарғы сот Амстердам қ. Апелляциялық сотының 2019 жылғы 7 мамырдағы қамауда ұстау туралы шешімінің күшін жойды және істі Гаага қ. Апелляциялық сотының қарауына жолдады.

2021 жылғы 17 наурызда Негізгі процесс бойынша тыңдаулар өтті.

2021 жылғы 28 сәуірде Амстердамның Округтік соты Қордың Негізгі процесті ҚМГ Қашаған Б.В. акцияларын шектеуді шағымдану бойынша Гаагадағы Апелляциялық сотының шешіміне дейін кейінге қалдыра тұру өтінішін қанағаттандырды.

2022 жылғы 2 қарашада Қор Гаага қ. Апелляциялық сотының 2022 жылғы 14 маусымдағы шешіміне байланысты сот талқылауын тоқтату туралы өтініш берді, оған сәйкес 2017 жылғы қыркүйекте салынған Қашағанның Қорға тиесілі акцияларына тыйым алып тасталды.

2023 жылғы 8 ақпанда Амстердам Округтік соты Анатолий мен Габриэль Статидің және олардың компанияларының («Стати») Қорға қарсы талаптарына жол берілмейді және нәтижесінде сот ісі тоқтатылады деп ұйғарды. Бұл ретте Статидің осы шешімге шағымдануға құқығы бар.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

28. ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)**Дағдарысқа қарсы қаражатты қайталама пайдалану бойынша міндеттемелер**

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қордың игеру жөніндегі міндеттемелеріне 86.693 миллион теңге мөлшеріндегі инвестициялық жобаларды қаржыландыру бойынша міндеттемелер жатады.

- Атырау облысында «Интеграцияланған газ-химия кешенін салу инвестициялық жобаның іске асырылуын қаржыландыру. 8.063 миллион теңгеден артық емес мөлшердегі Бірінші фаза»;
- 201 миллион теңге мөлшерінде «Тараз химиялық паркі» арнайы экономикалық аймақты құру» жобасын қаржыландыру;
- «QAZAQ AIR» АҚ-ның 655 миллион теңге мөлшерінде үш жалға алынатын әуе кемесін сатып алуын қаржыландыру;
- «Астрахань-Маңғышлақ» магистральдық су құбырын қайта жаңарту мен кеңейтуді қаржыландыру 1-ші кезек» 70.000 миллион теңге мөлшерінде;
- Электр желілерін қайта жаңартуды қаржыландыру» 7.774 миллион теңге мөлшерінде.

Өзге де шартты міндеттемелер

2022 жылы Қор Ұлттық қордан алынатын қаражаттан «Достық-Мойынты» теміржол учаскесінің екінші жолдарының құрылысын қаржыландыруды жүзеге асыруға міндеттеме алды. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шартты міндеттемелер сомасын 380.004 миллион теңге құрайды.

29. ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР**Алынатын дивидендтер**

2023 жылғы қаңтарда Қор «Электр желілерін басқару жөніндегі қазақстандық компания» АҚ-дан («КЕГОК») 15.313 миллион теңге мөлшерінде дивидендтер алды.

Еншілес компанияларға инвестициялар

Қор 2023 жылғы 31 қаңтарда «Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС-ның жарғылық капиталына 4.800 миллион теңге мөлшерінде ақшалай салым салды.

Қор 2023 жылғы 28 ақпанда «Қазпошта» АҚ-ның жарғылық капиталына 5.650 миллион теңге мөлшерінде ақшалай салым салды.

Қор 2023 жылғы 14 сәуірде «QazaqGaz» ұлттық компаниясы» АҚ-ның жарғылық капиталына баланстық құны 16.915 миллион теңге мөлшерінде мүлктік салымды жүзеге асырды.

Акционерге басқа да бөлу

2023 жылғы 25 қаңтарда Қазақстан Республикасы Үкіметінің № 45 қаулысына сәйкес Қор туралы Заңға өзгерістер енгізілді: «Жалғыз акционердің шешімі бойынша және ол айқындайтын тәртіппен Қор жыл сайын «Қазақстан халқына» қоғамдық қоры арқылы коммерциялық емес ұйымға Қордың таза кірісінің кемінде жеті пайызы мөлшерінде қаражат бөледі».

Жарғылық капитал

2023 жылғы 14 және 19 сәуірде «ҚР Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті» ММ Қордың 16.915 миллион теңге және 59.628 миллион теңге әділ құнымен жарғылық капиталына мүлктік жарна жасады.